Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku

Kirasić, Žana

Master's thesis / Diplomski rad

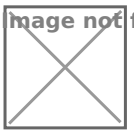
2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:292496

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

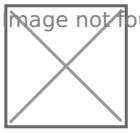

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository

zir.nsk.hr

UNIRI DIGITALNA KNJIŽNICA

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET

Žana Kirasić

Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku

(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2018.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Žana Kirasić
Matični broj: 0009067559

Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost

Mentor: doc. dr. sc. Kristian Novak

Rijeka, kolovoz, 2018.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad naslova ***Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku*** izradila samostalno pod mentorstvom doc. dr. sc. Kristiana Novaka.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica Potpis

Žana Kirasić _____

Sadržaj

1. Uvod 4

2. Metodologija 6

3. Rječogradni postupci i elementi 8

4. Kratki izlet u povijest 16

5. Hrvatske stopljenice – pregled dosadašnjih radova 19

6. Kako je rječnik nastao i čega u njemu ima 23

7. Analiza 27

7.1. Strukturna analiza korpusa stopljenica 27

7.2. Kvantiteta – stopljenice 31

7.3. Kvantiteta – osnovna riječ 33

8. Zaključak 37

9. Popis literature 38

10. Prilozi 39

11. Sažetak i ključne riječi 73

12. Naslov i ključne riječi 74

1. Uvod

Cilj ovoga diplomskoga rada, *Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku*, je predstaviti stapanje kao novi fenomen u tvorbi riječi hrvatskoga jezika te na izabranome korpusu od tristo stopljenica iz *Hrvatskoga rječnika stopljenica*[1] potvrđenih u hrvatskome jeziku prikazati tvorbene načine kojima su one nastale.

Stapanje kao fenomen me zainteresiralo kada sam se prvi put s njime susrela slušajući u medijima o *Brangelini, brexitu* i brojnim drugim aktualnim društvenim događajima. U razgovoru s mentorom došli smo na ideju da bi predmet diplomskoga rada mogle biti stopljenice potvrđene u hrvatskome jeziku, a koje su okupljene u *Hrvatskome rječniku stopljenica* čiji su autori Ivan Marković, Ivana Klindić i Iva Borković.

Diplomski je rad podijeljen na dvanaest poglavlja počevši s uvodom i metodologijom gdje će biti navedeni i objašnjeni ciljevi rada, način rada, kriteriji za odabir korpusa, kriteriji za analizu te korištena literatura. Nadalje slijedi poglavlje o rječogradnim odnosno tvorbenim postupcima i elementima u kojemu se opisuju svi tvorbeni načini, a koji su potkrijepljeni primjerima iz hrvatskoga jezika. Među njima se navodi i stapanje koje se pomnije opisuje u narednim poglavljima počevši s poglavljem *Kratki izlet u povijest* u kojemu donosim povijesni pregled, temeljen na radovima Ivana Markovića *Od oca do ćaće, 150 godina hrvatskih stopljenica*[2] i Krešimira Bagića *Stopljenica: riječ, figura, kultura*[3], o početku korištenja stopljenica koje su između ostalih u svoja djela unosili François Rabelais, Lewis Carrol i Heinrich Heine, a na stopljenice imun nije ostao niti veliki Sigmund Freud, niti naš Antun Gustav Matoš, a do nas su dolazile najviše putem medija i preko humorističnih serija kojima smo obasuti posljednje desetljeće.

U nastavku u poglavlju o hrvatskim stopljenicama donosim pregled dosadašnjih radova o navedenome fenomenu, a potom predstavljam poglavlje *Kako je rječnik nastao i čega u njemu ima* koje smatram važim jer je u njemu objašnjeno kako je došlo do ideje o sastavljanju rječnika, koliko je skupljanje natuknica trajalo, koji su kriteriji bili ključni

[1] *Hrvatski rječnik stopljenica,* (https://stilistika.org/hrvatski-rjecnik-stopljenica), posjet: 3. kolovoza 2018.

[2] Marković, Ivan, *Od oca do ćaće, 150 godina hrvatskih stopljenica*, Zagreb, 15. studenoga 2016., (https://stilistika.org/od-oca-do-cace), posjet: 31. srpnja 2018.

[3] Bagić, Krešimir, *Stopljenica: riječ, figura, kultura,* (https://stilistika.org/bagic), posjet: 31. srpnja 2018.

prilikom odlučivanja hoće li neka riječ ući u rječnik ili neće te koliko je sve to bio jako zahtjevan i naporan proces.

Slijedi potom analiza samoga korpusa koji smo izabrali za rad i to prema trima kriterijima: strukturi, kvantiteti stopljenica i kvantiteti osnovnih riječi koje su ulazile u proces stapanja. Na samome kraju donosim zaključke do kojih smo analizom došli, popis korištene literature, prilažem cjeloviti korpus stopljenica koje su za potrebe rada izdvojene iz *Rječnika* te sažetak, ključne riječi i naslov rada na engleskome jeziku.

2. Metodologija

Diplomski rad temelji se na analizi korpusa stopljenica izdvojenih iz *Hrvatskoga rječnika stopljenica.* Izabrani se korpus sastoji od tristo stopljenica i to prvih tristo abecednim redom koji je bio kriterij za izbor stopljenica. U dogovoru s mentorom izabrali smo tri kriterija po kojima ću izvršiti analizu: struktura, kvantiteta stopljenica i kvantiteta osnovnih riječi koje ulaze u postupak stapanja.

Prvi kriterij, struktura, podrazumijeva određivanje tipova stapanja kojima su nastale stopljenice u korpusu s obzirom na to krate li se polazne riječi ili pri stapanju ostaju cjelovite. Analiza kvantitete podrazumijeva određivanje učestalosti pojave određenih vrsta riječi dakle zanimalo nas je kojom su vrstom riječi stopljenice najčešće određene s obzirom na to da se stapati mogu i polazišne riječi koje su prema vrsti riječi različite, a ne nužno iste. To nas je potaknulo da kriterij kvantitete stopljenica proširimo i na polazišne, odnosno osnovne riječi koje ulaze u proces stapanja, dakle riječi od kojih su stopljenice nastale pa smo kao treći kriterij za analizu izabrali kvantitetu osnovnih riječi, pri čemu nas je zanimalo od kojih vrsta riječi stopljenice nastaju, odnosno koja je kombinacija osnovnih riječi (prema vrsti riječi) najčešća u procesu stapanja.

Od presudne je važnosti za izradu rada bila i teorijska podloga, odnosno korištena literatura koja je uvelike olakšala rad. Prije svega tu je *Uvod u jezičnu morfologiju*[4] Ivana Markovića koji je bio početna literatura i od njega se sve dalje granalo. Za proučavanje stopljenica kao fenomena u hrvatskome jeziku veliki su doprinos dali članci Krešimira Bagića *Stopljenica: riječ, figura, kultura*[5] i *Hrvatske stopljenice: Novina u slengu, jeziku reklame i novina*[6] Ivana Markovića te njegov članak *Od oca do ćaće, 150 godina hrvatskih stopljenica*[7] u kojemu je detaljno opisao postupak nastanka *Rječnika*.

Ništa manje važan, dapače, nije članak Barbare Štebih Golub *Stopljenice u medijskome i reklamnome diskursu suvremenoga hrvatskog jezika*[8] iz kojega je preuzeta ideja

[4] Marković, Ivan, *Uvod u jezičnu morfologiju,* Disput, Zagreb, 2013

[5] Isto kao 3

[6] Marković, Ivan, *Hrvatske stopljenice: Novina u slengu, jeziku reklame i novina,* (https://www.bib.irb.hr/513594), posjet: 31. srpnja 2018.

[7] Isto kao 2

[8] Štebih Golub, Barbara, *Stopljenice u medijskome i reklamnome diskursu suvremenoga hrvatskog jezika,* (https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pss/article/view/11961/11822), posjet: 31. srpnja 2018.

za strukturnu analizu stopljenica iz našega korpusa, a s obzirom na to da time nisu pokriveni svi načini stapanja u korpusu, za nastavak strukturne analize poslužili su načini stapanja o kojima govori Ivan Marković u ranije spomenutom članku *Hrvatske stopljenice: Novina u slengu, jeziku reklame i novina*. Opširniji se prikaz navedenih radova može pročitati u poglavlju *Hrvatske stopljenice – pregled dosadašnjih radova.*

3. Rječogradni postupci i elementi

Kako bi se napravilo razgraničenje među pojmovima, ovdje će se koristiti termin *rječogradba* odnosno *rječogradni* koji se razlikuju od *rječotvorbe* odnosno *tvorbe riječi*. *Rječotvorba* odnosno *tvorba riječi* podrazumijeva postupke derivacije i kompozicije, dok će *rječogradba* podrazumijevati način na koji se riječi grade pa tako možemo govoriti o gramatičkoj, derivacijskoj, pragmatičkoj i stilističkoj gradbi. *Rječotvorje* je najširi pojam, a obuhvaća i postupke promjene značenja kao što su metaforizacija, eponimizacija, leksičko posuđivanje i slično te postupke koji su s obzirom na ustroj riječi sekundarno zanimljivi.[9]

Rječogradnim se postupcima tako smatraju: prefiksacija, sufiksacija i drugi postupci koji podrazumijevaju dodavanje afiksa na jedan leksički morf, potom postupak kompozicije odnosno slaganja, srastanja te inkorporacije u kojima sudjeluju dva leksička morfa ili više njih, supletivnost koja je vidljiva u primjerima[10] *loš – gori – najgori, puno – više - najviše,* nadalje prijevoj kao primjer modifikacije baze, a koji pronalazimo u primjerima *gnati – goniti, vesti - voziti,* slijedi postupak konverzije ili preobrazbe, postupak je to bez promjene oblika što je vidljivo u primjeru *Višnja - višnja*, zatim postupak reduplikacije koji obuhvaća ponavljanje baze ili nekog njezinoga dijela što se u hrvatskome jeziku javlja u kolokvijalnome govoru za tvorbu takozvanih intenzivnih superlativa što je vidljivo u primjerima *naj-najbolji, naj-najljepši*[11], slijede postupci u kojima se baza krati kao što je primjer *automobil – auto* te postupak haplologije koji znači izostanak jednoga, od dvaju sličnih, glasova ili slogova u riječi, a vidljivo je to u primjeru *trbobolja* umjesto *trbuhobolja*, zatim postupak premetanja baze ili metateza koja je vidljiva u primjeru *brate – tebra* i naposljetku postupci koji se temelje na kao što su akronimizacija u primjeru *radar* te postupak stapanja kao što je u primjerima *aerobatika, Alkotraz, autokalipsa* i brojni drugi.[12]

Prva se dva od navedenih postupaka oslanjaju na postupak ulančavanja morfova pa se oni nazivaju lančanima odnosno linearnima dok su ostali navedeni postupci nelančani odnosno nelinearni. Kod nas su dominantni postupci ulančavanja afikasa. U skladu s time

[9] Isto kao 4, str. 54

[10] Neki su primjeri u ovome poglavlju preuzeti iz Marković, Ivan, *Uvod u jezičnu morfologiju,* Disput, Zagreb, 2013

[11] http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=52191, posjet: 2. srpnja 2018.

[12] Isto kao 4, str. 54

derivacija ili izvođenje će podrazumijevati da se radi o jednom korijenu i afiksima pa tim postupkom nastaje derivat, odnosno izvedenica, dok će kompozicija ili slaganje podrazumijevati dva korijena ili više njih i afikse pa će se riječ nastala kompozicijom zvati kompozit ili složenica. Svaki morf zauzima određeno mjesto u riječi, a to se mjesto zove morfološki utor pa se u skladu s time *ustroj riječi u konkatenativnoj morfologiji može prikazati pomoću utora*.[13]

Afiksalna je gradba riječi najčešća u svjetskim jezicima, a najčešći je njezin način gradbe sufiksacija koja se doživljava jezičnom univerzalijom. I u hrvatskom je jeziku sufiksacija najčešći rječogradni postupak, svi su fleksijski morfovi u hrvatskome jeziku sufiksalni. Sufiksom se zove afiks koji se domeće s desne strane osnove, odnosno riječ je o afiksu koji slijedi osnovu. Proces u kojemu se sufiks dodaje osnovi naziva se sufiksacija, a sufiks je tada sufigiran. Sufiksi se upotrebljavaju i u procesu derivacije i u procesu fleksije, a uobičajeno je, mada postoje iznimke, da ako se nađu u istoj riječi derivacijski sufiks prethodi fleksijskomu, dakle, ni u jednom obliku riječi fleksijski neće biti bliže korijenu nego derivacijski sufiks. Iako to pravilo vrijedi i u hrvatskome jeziku, mi imamo i primjer kada fleksijski sufiks nije na kraju riječi i to u zamjenicama *tkogod* i *štogod* gdje će se u primjerima za genitiv i dativ derivacijski sufiks *-god* naći desno od fleksijskoga morfa. Na primjer u genitivu navedene zamjenice glase ovako: k-**oga**-*god* i č-**ega**-*god*, a u dativu stoji sljedeće: k-**omu**-*god* i č-**emu**-*god*.[14]

Prefiksom se zove afiks koji prethodi osnovi, odnosno nalazi se lijevo od nje. Proces kojim se prefiks predmeće osnovi naziva se prefiksacija, a on je u tom slučaju prefigiran. Iako su po svojoj funkciji prefiksi slični sufiksima, rjeđe su u uporabi od njih. Oni, kao i sufiksi, mogu biti i derivacijski i fleksijski pa i za njih vrijedi opće pravilo prema kojemu će derivacijski prefiks biti bliže korijenu dakle nalazit će se desno od fleksijskoga.[15]

Cirkumfiksom zovemo afiks čiji dijelovi dolaze s obiju strana osnove i ne dolaze jedan bez drugoga. Taj afiks istovremeno čine i sufiks i prefiks, a koji okružuju korijen s time da se na korijen nikada ne dodaju sami. Oni su, kaže Marković *poseban slučaj pojave da dva afiksa*

[13] Isto kao 4, str. 55

[14] Isto kao 4, str. 56-57

[15] Isto kao 4, str. 57-58

zajedno posreduju značenje koje odvojeni nemaju.[16] Proces u kojemu se cirkumfiks dodaje osnovi riječi naziva cirkumfiksacija, a on je tim postupkom cirkumfigiran.[17]

U hrvatskome se jeziku javilo tumačenje cirkumfiksacije i to u izvođenju sativnih povratnih glagola u primjeru riječi *napiti se* (piti - **na**-piti **se**), međutim, problem je taj što *se* nije afiks nego klitika pa bi cirkumfiksaciji više mogao odgovarati primjer za prefiksalno-sufiksalno tvorene pridjeve kao što je *besmislen* i *besposlen* (bez + smisao + en, bez + posao + en), ali ni to ne može biti odgovarajući primjer jer se i prefiks *bez-* i sufiks *–en* mogu javljati jedan bez drugoga i to u primjerima *bezimen, bezbolan, bestidan* gdje se prefiks *bez-* javlja neovisno o sufiksu *–en*, a u riječima *staklen, drven, limen* sufiks *-en* funkcionira neovisno o prefiksu *bez-* , a to u procesu cirkumfiksacije nije moguće.[18]

Infiksom zovemo afiks koji se umeće unutar jednoga morfa, odnosno unutar korijena lomeći ga tako na dva dijela. Infiksacija je stoga postupak umetanja infiksa, a on je u tom postupku infigiran. U domaćim leksemima hrvatskoga jezika infikasa nema iako se prema pojedinim gramatikama smatralo kako je morf *–ov-* i morf *–ev-* u dugoj množini (*vol-ov-i, bič-ev-i*) infiks to nije točno jer su oni sufiksi koji ne razbijaju korijen već se samo nalaze desno od njega kao i svi ostali sufiksi. Ako bismo u hrvatskome jeziku imali infiksaciju onda bismo umanjenicu imenice *zid* koja se inače raščlanjuje kao *zid-ić-0* bilježili na ovaj način *z-ić-id-0* gdje bi *–ić* bio infiks koji je osnovu *zid* podijelio na dva dijela.[19]

Transfiks je, prema Markoviću, *diskontinuiran afiks, koji se provlači, protiskuje kroz bazu (osnovu); od infiksa se razlikuje upravo time što je diskontinuiran, a od cirkumfiksa time što se pričvršćuje na bazu koja je i sama diskontinuirana*.[20] Transfiksacija je tako postupak protiskivanja transfiksa, a on je u tom postupku transfigiran.[21]

Kompozicija je postupak slaganja riječi kojim se ona slaže od dviju ili više baza koje su korijenski morfovi, riječi ili afiksoidi čime se ona razlikuje od derivacije, a koji postupak podrazumijeva pričvršćivanje afiksaka na jednu bazu ili jedan korijenski morf. *Između dviju*

[16] Isto kao 4, str. 58

[17] Isto kao 4, str. 58

[18] Isto kao 4, str. 60

[19] Isto kao 4, str. 60-62

[20] Isto kao 4, str. 62

[21] Isto kao 4, str. 62

baza može i ne mora postojati poseban morf koji ih pri slaganju spaja primjerice *romanopisac, tabu-tema, čik-pauza, autocesta, filmofil, vodozemac, gluhonijem.*[22]

Interfiksom nazivamo afiks koji pri kompoziciji spaja dvije osnove. Proces umetanja interfiksa naziva se interfiksacija, a on je interfigiran. Jedinim se hrvatskim spojnikom smatra *-o-*, na primjer u riječima *zubobolja, rukomet, ranoranilac* (zub-**o**-bolja, ruk-**o**-met, ran-**o**-ranilac). Iako je podrijetlom muškoga i srednjega roda, interfiks *-o-* se proširio i na druge osnove, primjerice u riječi *bogorodica.* Smatra se kako bi interfiksi u hrvatskome jeziku mogli biti i vokali *-e-, -i-, -u-* te nulti morfem (*-0-*), a koje Marković pokazuje primjerima *lic-e-mjer, vrem-e-plov, kaž-i-prst, cjep-i-dlaka, tisuć-u-godišnji, stran-0-putica, četvrt-0-finale, crven-0-perka.* S druge se strane smatra kako se navedene složenice mogu objasniti primjerice srastanjem ili posuđenom tvorbom ili su pak toliko rijetke da nema potrebe uvoditi nove vrste morfova. Iako pojam interfiks nije do kraja prihvaćen, njegovo je značenje ponajprije funkcionalno, a ne leksičko, derivacijsko ili gramatičko. Složenice u hrvatskome jeziku imaju takav naziv jer funkcioniraju kao jedna riječ, imaju fleksijski morf. Jednu vrstu složenica čine polusloženice koje se pišu s crticom, dok drugu vrstu čine sraslice.[23]

Srastanje je jedinstveni rječogradni postupak čiji je rezultat jednak slaganju, odnosno kompoziciji. Sraslice nastaju *srastanjem postojećih sintagmi ili ustaljenih kolokacija, obično im se značenje objedini i osamostali*.[24] Neki su primjeri sraslica u hrvatskome jeziku sljedeći: *Očenaš (Oče naš), Zdravomarija (Zdravo Marija), dangubiti (dan gubiti), kućepazitelj (kuće pazitelj), hvalevrijedan (hvale vrijedan)* i druge. Srastanje kao rječogradni postupak nije u hrvatskome jeziku bio plodan, ali primjere istoga pronalazimo u prilozima *uskoro, zapravo, doista…* i nekim prijedlozima kao što su *poput, potkraj, uostalom…*[25]

U složenicama kao što su *velegrad, polumjesec, mladolik, videonadzor* i slične, sudjeluju afiksoidi kojih razlikujemo dvije vrste, prefiksoide i sufiksoide. Prefiksoidi su oni afiksoidi koji se dodaju lijevo od osnove riječi kao što je to u primjerima ***vele****majstor*, ***polu****automatski*, ***polu****cilindar*, ***auto****alarm*, ***auto****analiza*, ***mikro****barometar*, ***mikro****biolog*, ***video****frekvencija*, ***video****kartica* i druge. Sufiksoidi su oni afiksoidi koje dodajemo desno od osnove riječi kao što je to u riječima *etno****grafija****, jedan****put****, gdje****god****, kad****god****, geo****grafija** i

[22] Isto kao 4, str. 63

[23] Isto kao 4, str. 63-65

[24] Isto kao 4, str. 65

[25] Isto kao 4, str. 65

slične. U europskim jezicima postoje i složenice koje su složene od samih afiksoida, odnosno od osnova koje kao samostalne ne čine oblik riječi ili u njima nema domaćih korijena. Njih zovemo neoklasične složenice, a primjere istih pronalazimo i u hrvatskome jeziku, a to su riječi poput *morfologija, telefon, astronomija, geometrija, etnografija, ortopedija, izoglosa* i slične.[26]

Primjeri slaganja u složenicama *crveno-bijelo-plav, sjeverozapad, gluhonijem, vodozemac, točka-zarez, grad-država, Austro-Ugarska* posebno je zanimljiv jer se razlikuje od slaganja složenica kao što su *umobolnica, romanopisac, kažiprst, rang-lista, trač-partija, seks-bomba, velegrad, narkokartel* za koje se kaže da su subordinativne, subordinirane, odredbene, determinativne. Njima je jedan njihov sastavni element glavni dok je drugi podređen (subordiniran). Semantička i morfosintaktička obilježja glavnoga elementa prenesena su na cijelu složenicu pa će u primjeru *suhozid* (suhi **zid**) semantički to biti vrsta zida i kao što je i imenica *zid* bit će imenica muškoga roda a-deklinacije mofrosintaktički gledano. U svjetskim se jezicima glava najčešće nalazi desno, kao što je u primjerima *suhozid* i *tamnoplav*, zbog čega je nastalo pravilo desne ruke ili pravilo desne glave. Valja također naglasiti kako postoje i iznimke toga pravila. Primjerice, u hrvatskom jeziku odstupanja su vidljiva u pojedinim složenicama kojih je prvi dio glagolski, riječi *grizodušje* tako nije vrsta duše, već ono što dušu grize pa je glavni lijevi dio složenice, a ne desni. Ista je situacija sa složenicama u kojima je lijevi dio imperativni kao što je *razbibriga* koja nije vrsta brige, nego onu što brigu razbija pa je desni dio (briga) podređen lijevom dijelu složenice.[27]

Za prvu se skupinu složenica (*crveno-bijelo-plav, sjeverozapad, gluhonijem, vodozemac, točka-zarez, grad-država, Austro-Ugarska*) kaže da su koordinativne, koordinirane, usporedne ili kopulativne. U njima se ne može odrediti dominacija jedne baze već su obje, ili više njih, ravnopravne kao što je to u primjerima *gore-dolje* u značenju *posvuda, gluhonijem* što znači i gluh i nijem, *vodozemac* što je životinja koja živi i u vodi i na kopnu i slično.[28]

Složenice se značenjski dijele na endocentrične i egzocentrične ovisno o tome znače li podvrstu onoga što označava jedan od njihovih elemenata ili je njihovo značenje nastalo neovisno o značenju sastavnih elemenata složenice. Tako će endocentrične složenice biti one

[26] Isto kao 4, str. 66-67

[27] Isto kao 4, str. 67

[28] Isto kao 4, str. 68

koje *značе podvrstu onoga što znači jedna od njihovih leksičkih sastavnica*.[29] To podrazumijeva da je jedna od sastavnica složenice glavna i njezino će se značenje prenijeti na cijelu složenicu što je vidljivo u primjerima *suhozid, umobolnica* i *kažiprst*. Za razliku od njih egzocentrične složenice *značе nešto što nije podvrsta nijedne od sastavnica*.[30] To znači da nijedna sastavnica nije glavna pa se značenje ne može prenijeti na cijelu složenicu, primjerice to je vidljivo u složenicama *vukodlak, bjelouška, suncokret, probisvijet* i slično.[31]

Jednom se vrstom slaganja smatra i proces inkorporacije koja podrazumijeva dodavanje dopuna odnosno argumenata glagolu. Inkorporacija se najčešće veže uz izravne objekte prijelaznih glagola ili subjekte neprijelaznih glagola, ponekad može biti vezana uz neizravne objekte ili pak priloge. Spomenute se dopune smatraju dijelom složenoga glagola koji je i dalje u službi predikata. U nekim je svjetskim jezicima vidljivo kako se jednom jako dugom riječju obuhvaća sve ono što bi se u hrvatskome jeziku označavalo čitavom rečenicom. Inkorporacija tako podrazumijeva slaganje većeg broja leksičkih morfova u jednu riječ čime ju se razlikuje od polisinteze koja podrazumijeva slaganje velikog broja, bilo leksičkih bilo gramatičkih, morfova pa ju se može promatrati kao svojevrsnu podvrstu polisinteze.[32]

Jedan je od oblika tvorenja leksema je i supletivnost, a ona, navedeno je već u uvodnim ulomcima ovoga poglavlja, podrazumijeva modifikaciju baze. Oblici se riječi tvore pomoću baze koja se ne može dovesti u etimološku vezu ili ako se mogu povezati etimološki onda se ne mogu povezati na temelju sinkronijskih pravila. Takav odnos riječi možemo uvidjeti na već ranije navedenim primjerima *loš – gori, puno – više*. Baza koja zamjenjuje osnovu, a u našim su primjerima to *gori* i *više,* naziva se supletiv, a oblik koji je tim postupkom nastao je supletivan.[33]

Još se tri tvorbena postupka temelje na modifikaciji baze. Prvi je od njih prijeglas kojim podrazumijevamo zamjenjivanje vokala *o* vokalom *e* kada se on nađe iza palatalnih suglasnika i skupova *št* ili *žd.* Vidljivo je ono u primjerima *muževi, gradovi, hrastovi, prištevi* i drugi. Sljedeći je proces tvorbe modifikacijom baze prijevoj koji vidimo u primjerima *gnati – goniti, vesti – voziti,* a najčešće je uvjetovan naglaskom, odnosno može se tumačiti kao

[29] Isto kao 4, str. 69

[30] Isto kao 4, str. 70

[31] Isto kao 4, str. 70

[32] Isto kao 4, str. 72-73

[33] Isto kao 4, str. 73

posljedica promjene naglaska. Razlikujemo kvantitativan prijevoj i kvalitativan prijevoj. Prvi će podrazumijevati mijenjanje dužine vokala, dok se drugi odnosi na promjenu kakvoće vokala. Naposljetku Marković govori o suprafiksu, a on je tonski afiks koji se dodaje odsječenome afiksu, ali njega u hrvatskome jeziku ne možemo oprimjeriti.[34]

Konverzijom zovemo tvorbu novoga oblika riječi, odnosno nove vrste riječi, a da se ne mijenja niti oblik niti naglasak. S obzirom na to Marković razlikuje devet vrsta konverzije odnosno preobrazbe, i to: poimeničenje, popridjevljenje, popriloženje, poprijedloženje, povezničenje, pozamjeničenje, počestičenje, pouzvičenje te na kraju poglagoljenje za koje je posebno naglašeno kako je u hrvatskome jeziku gotovo nemoguće.[35]

Jako se rijetkim postupkom danas u europskim jezicima smatra tvorenje riječi ponavljanjem baze ili nekog dijela baze za razliku od ostalih svjetskih jezika u kojima je taj postupak sasvim ustaljen. S obzirom na to da se takav način tvorbe koristio u praindoeuropskome od kojega je postao i hrvatski jezik i mi smo neke takve riječi zadržali u svome jeziku. Proces tvorbe riječi ponavljanjem baze ili njezina dijela zovemo reduplikacijom. Razlikujemo dvije vrste reduplikacije, potpunu i djelomičnu, s obzirom na to ponavlja li se baza u cijelosti ili se ponavlja samo jedan njezin dio. Iako u literaturi pronalazimo različite termine kojima se naziva dio baze koji se ponavlja, kao što su duplifiks ili parafiks, ustalio se termin reduplikant. Ovdje kao primjer reduplikacije prikazujem ona dva, u uvodnome ulomku ovoga poglavlja spomenuta, *naj-najbolji*, *naj-najljepši*, koj se koriste u kolokvijalnome govoru za tvorbu intenzivnih superlativa.[36]

Za razliku od reduplikcije, suptrakcija je postupak tvorenja riječi kojima se baza, odnosno njezin dio oduzima. U hrvatskome jeziku to je sufiksalna tvorba s nultim sufiksom. Osim suptrakcije Marković govori o još dvama tvorbenim postupcima za koje u hrvatskome jeziku ne postoji ekvivalent pa ih on ostavlja u engleskoj inačici. To su *truncation* i *clipping*. Prvi podrazumijeva suptrakciju nakon koje se događa sufiksacija, a on se često koristi pri tvorbi odmilica, odnosno imena nastalih zbog bliskosti među ljudima tako *Petar* često bude *Pero, Jelena Jele* i slično. *Clipping* je postupak kojim se podrazumijeva skraćivanje početka ili kraja neke riječi pa uz ranije navedeni primjer *automobil – auto* imamo još brojne primjere kao što je *reprezentacija – repka* i slične. Skraćivanje se događa i na još jedan način, a to je

[34] Isto kao 4, str. 77-81

[35] Isto kao 4, str. 81-82

[36] Isto kao 4, str. 83

postupkom koji se zove haplologija, a ona podrazumijeva da se u sredini riječ briše jedan od dvaju slogova koji su isti, a dolaze jedan iza drugoga ili se briše slog koji ne odgovara slogu pored kojega se nalazi, a vidimo to na primjeru *trbobolja* umjesto *trbuhobolja,* ali i brojnim drugima koje navodi i Marković.[37]

Jednom rijetkom pojavom Marković smatra i metatezu, koja je danas česta u žargonu, a ona podrazumijeva zamjenu poretka slogova u riječi. Značenje se riječi pritom ne gubiti niti se mijenja, a često se koristi za izgovaranje vulgarizama. Osim toga Marković govori i o akronimima odnosno složenim kraticama koje nastaju na temelju početnih slova nekih imena, termina, ustanova i slično. Ono što složene kratice u hrvatskome jeziku razlikuje od jednostavnih kratica jest činjenica da se one sklanjaju i podložne su za tvorenje novih riječi, a samim time pogodne su i za tvorenje stopljenica.[38]

Stapanje odnosno tvorbena fuzija *rječogradni je postupak kombiniranjem i fuzioniranjem neznačenjskih dijelova dviju postojećih punoznačnica*.[39] Riječi nastale ovim rječogradnim postupkom nazivaju se stopljenice. Stapanje se iz engleskoga jezika proširilo i na ostale jezike. Primjeri su stopljenica u hrvatskome jeziku *aerobat, afirmacija, ajmerika, apartmanija, bejzbolan, belfie* i brojne druge okupljene u *Hrvatski rječnik stopljenica* čiji su autori Ivan Marković, Ivana Klindić i Iva Borković.[40]

[37] Isto kao 4, str. 86-89

[38] Isto kao 4, str. 91-93

[39] Isto kao 4, str. 93

[40] Isto kao 4, str. 93-94

4. Kratki izlet u povijest

Povijest stapanja, odnosno stopljenica možemo promatrati kroz našu bližu i dalju povijest. Razvoj stapanja pomno su u svojim radovima prikazali Ivan Marković u članku *Od oca do ćaće, 150 godina hrvatskih stopljenica*[41] i Krešimir Bagić u članku *Stopljenica: riječ, figura, kultura*[42] pa je ovo poglavlje nastalo kao prikaz navedenih radova.

Pretečama se tako smatraju Aristofan, François Rabelais, Lewis Carrol i Heinrich Heine. François Rabelais u svom romanu *Gargantua* iz 1535. godine koristi riječ *sorbonagre* koja je nastala stapanjem riječi *Sorbonne* što je ime sveučilišta u Parizu i *onagre* koja označava divljeg magarca, a kojom je Rabelais označio sorbonske teologe.[43]

Lewis Carroll sam je postupak stapanja odnosno rezultat stapanja nazvao *portmanteau*. Nakon što je 1865. godine objavio *Alisu u Zemlji čudesa,* 1871. godine objavio je *Što je Alisa otkrila iza zrcala* u kojoj je skovao brojne stopljenice kao što su *slithy* (engl. *Slimy* 'sluzav, ljigav, glibav, kalan, mutan' x engl. *Lithe* 'živahan'), *chortle* (engl. *Chuckle* 'smijuckati se' x engl. *Snort* 'frkanje, puhanje, šmrkanje'), *galumph* (engl. *gallop* 'galopirati' x e. *triumph* 'trijumfirati'), *mimsy* (e. *miserable* 'jadan' x e. *flimsy* 'tanak, krhak, loman, slabašan, traljav'), *frabjous* (e. *fair* 'ljubak, ugodan, vedar', ?*famous* 'slavan' x e. *joyous* 'veseo, radostan', ?*rapturous* 'buran, ushićen').[44]

Carrollove je stopljenice preveo Antun Šoljan i to na sljedeći način: *đipahan* (đipati × živahan), *froktati* (frktati × groktati), *galumfirati* (galopirati × trijumfirati), *nemujan* (nemoćan × nujan), *belvirno* (lat. *bellum*'rat', lat. *bellus* 'lijep', hrv. bel 'bijel' × lat. *vir* 'muž; junak', hrv. Virje).[45]

Heinrich Heine je u djelu *Slike s putovanja* izgradio lik siromaha koji govori o svom odnosu s imućnim barunom koristeći stopljenicu *familionarno* nastalu od njemačkoga priloga

[41] Isto kao 2

[42] Isto kao 3

[43] Isto kao 2

[44] Isto kao 2

[45] Isto kao 2

famillionär (< *Familie* × *Millionär*), u srpskom se prijevodu bilježi kao *familionarno* (< *familijarno* × *milioner*), a u istom ju obliku pronalazimo i u *Hrvatskom rječniku stopljenica*.[46]

Osim te riječi Heinrich Heine se u drugom svesku *Slika s putovanja* nanovo poigravao s riječju *Millionär* koju je stopio s riječju *Narr*, a koja znači *budala* i dobio stopljenicu *Millionarr*, odnosno sintagmu *dicker Millionarr* koja je u hrvatskome prijevodu glasila *debela milijunska luda* ili *debela milijunarska luda*, ovisno o kontekstu u kojemu se javlja pa tako dobivamo primjer stopljenice koja se je u prijevodu izgubila za razliku od prvoga primjera stopljenice *familionarno* koja je preuzeta, odnosno i prijevodom je zadržala status stopljenice.[47]

Čak je i Sigmund Freud pisao o stopljenicama. 1905. godine njima započinje analitički dio svojega djela o vicu, odnosno dosjetki. Mješanice (nj. *Mischwort*), kako ih zove Freud, nastale su prvom tehnikom vica o kojoj on govori, a to je zgušnjavanje, zbijanje, sažimanje, komprimiranje. Za njih navodi sljedeće primjere stopljenica, već ranije spomenute *famillionär*, *Millionarr*, a potom i *Cleopold* (Cléo x Leopold), *Sensalinger* (nj. *Börsensensal* 'broker, burzovni mešetar' x Salinger), *Scheusalinger* (nj. *Scheusal* 'čudovište' x Salinger), *Trauring* (nj. *traurig* 'tužan, ožalošćen; nažalost' x nj. *Ehering* 'vjenčani prsten'), *alcoholidays* (e. *alcohol* 'alkohol' x e. *holidays* 'praznici').[48] Kasnije im još dodaje *igre istozvučnim ili raznoznačnim riječima, pomak od ustaljena načina mišljenja, zamjenu, besmislicu, usporedbu, neizravno prikazivanje i drugo.*[49]

Još 1900. godine Freud je povezao san i vic govoreći kako se oba navedena temelje na istim djelatnostima iskrivljavanja, odnosno *na zgušnjavanju ili zbijanju, na pomicanju ili premještanju središta, na preobrazbi misli u prikaziv sadržaj.*[50] Za zgušnjavanje kaže kako je temeljna tehnika dosjetke, ali i rada sna, *a očituje se bilo u identificiranju, tako što jedna osoba sanja namjesto više njih, koje ta jedna zastupa u djelovanju i ulogama, bilo u spojenim tvorevinama, koje opet mogu biti stopljene osobe, predmeti, riječi.*[51] Naglašava Marković

[46] Isto kao 3

[47] Isto kao 2

[48] Isto kao 2

[49] Isto kao 2

[50] Isto kao 2

[51] Isto kao 2

kako su se time ranije poigravali karikaturisti, a danas u vrijeme dominacije društvenih mreža svakodnevno se suočavamo sa stopljenim licima dviju osoba, predmeta, životinja.[52]

Krešimir Bagić određuje kako je *prvi osviješteni hrvatski stopljeničar*[53] bio Antun Gustav Matoš za čije stopljenice kaže da su *unikatan stilem njegova kritičkog i polemičkog diskurza, ponekad i leksičko uporište njegovih delikatnih kritičkih procjena i žestokih obračuna*[54]. Neke od njegovih stopljenica su *supilopovština (< Supilo x lopov), bedakcija (< bedak x redakcija), oseloboditi (< osel = magarac x osloboditi), simvolistički (< simbolistički x vol).* S posebnom je strašću Matoš nadijevao i pogrdna imena kojima je upućivao na neznanje, nemoralnost i sumnjivo političko opredjeljenje svojih protivnika. Primjerice, Ujevića je u jednoj polemici nazivao *Huljević (< hulja x Ujević), Ušević (< uš x Ujević)* i *Pfujević (< pfuj x Ujević)*. Osim Ujevića, Matoš je i pisca i novinara Stjepana Parmačevića nazivao *gospođica Spermačević*, a suradnike časopisa Pokret *pokretenima* i *pokretenčićima*. U sarkastičnom je kontekstu Matoš oblikovao i stopljenicu *Srbat (< Srbin x Hrvat),* a istim je postupkom stoljeće nakon Matoša nastao leksem *Hrbin (< Hrvat x Srbin).*[55]

I u suvremenom životu imamo primjere stopljenica koje su se u prijevodu izgubile i to one koje se javljaju u humorističnim televizijskim serijama, a koje su emitirane od 2010-ih godina kao što su *Kalifornikacija*, *Dva i pol muškarca* i *Pravila igre*. Primjeri su stopljenica koje su ostale bez svog statusa u procesu prevođenja *broner* (engl. *bro* 'buraz' x engl. *boner* 'erekcija', nekad je prevedeno stopljenicama *ereakcija* i *onrekcija,* nekad nije), *clocktomaniac* (engl. *clock* 'sat' x engl. *kleptomaniac* 'kleptoman'), *gelmet* (engl. *gel* 'gel /za kosu/' x e. *helmet* 'kaciga'), *scaredise* (engl. *scare* 'strava' x engl. *paradise* 'raj'), *Scorsleazy* (/Martin/ Scorsese x e. *sleazy* 'ljigav').[56]

[52] Isto kao 2

[53] Isto kao 3

[54] Isto kao 3

[55] Isto kao 3

[56] Isto kao 2

5. Hrvatske stopljenice – pregled dosadašnjih radova

Uočili smo ranije kako se tvorbeni postupci u hrvatskome jeziku uglavnom temelje na ulančavanju morfova pa tvorba riječi ovisi o načinima o kojima je bilo riječi u poglavlju o rječogradnim postupcima na samome početku rada, ali oni u hrvatskome jeziku nisu jedini pa poznajemo i tvorbene postupke koji su nelinearni.[57]

Posebnu pažnju ovdje usmjeravamo na tvorbeni način o čijoj je povijesti bilo riječi u prethodnome poglavlju rada. Riječ je o stapanju koje podrazumijeva nastanak stopljenice stapanjem dijelova dviju ili više punoznačnih riječi. Počevši s engleskim jezikom i stapanjem vlastitih imena ovaj se tvorbeni način sve više širio pa je sada poznat i u brojnim drugim jezicima. Međutim, stapanje se kao takvo u engleskome jeziku nije odnosilo samo na vlastita imena već se ono javlja u jeziku reklama, novinarstvu, terminologiji, a često su i dio općeg leksika.[58]

Stopljenicu se nerijetko smatra svojevrsnom zagonetkom zbog svoje enigmatičnosti, ali i doze humora koji u sebi skrivaju upućujući tako na svog maštovitog tvorca kojega je određena situacija, događaj ili osoba potaknula na tvorenje nove riječi.

Ivan Marković proučavao je stopljenice u engleskome jeziku, ali i nekim drugim jezicima što ga je potaknulo da prouči ima li i u hrvatskome jeziku istih. Potvrdan je odgovor naveo Markovića na daljnje proučavanje pa je hrvatske stopljenice podijelio u pet skupina, i to posuđenice (*smog, motel, smeč, bulimareksija, blog*), domaće tvorenice nastale u slengu (*ćelestonke, fenomentastično, doviđorno, maspok, znanfan*), prigodne novotvorbe (*Cro-A-Porter, Čokolačić, Krašopis, Krašotice*) te individualne tvorenice.[59]

Marković je na temelju proučavanja hrvatskih stopljenica utvrdio kako su vlastita imena češće lijevi član stopljenice što ćemo pokušati opravdati analizom u nastavku rada, druga riječ koja će sudjelovati u stapanju obično je duža pa je veći i njezin fonetski prinos, a koji će pak biti jednak ako su obje riječi koje se stapaju jednako duge.[60]

[57] Isto kao 6

[58] Isto kao 6

[59] Isto kao 6

[60] Isto kao 6

Stapanje se događa na razini oblika i na značenjskoj razini, a zbog svoje ekspresivnosti česta su pojava u medijima što je osim Ivana Markovića zaključila i Barbara Štebih Golub.[61]

O plodnosti stapanja kao novoga tvorbenoga načina najbolje govori *Hrvatski rječnik stopljenica* koji sadrži pet tisuća stopljenica iz različitih životnih i društvenih područja i izvora.[62]

Prilikom stapanja proizvoljno se izdvajaju dijelovi najčešće dviju riječi, a moguće je stapanje triju ili više riječi[63]. Njihovi se dijelovi stapaju u novu jedinicu pri čemu često dolazi do preklapanja fonetskoga materijala pa je unutar stopljenice zbog toga, smatra Štebih Golub, teško jasno odrediti koji dio potječe od koje riječi.[64] Zbog stapanja, često i poprilično udaljenih leksema, stopljenice se smatraju neologizmima u jeziku.[65]

Na temelju korpusa koji je promatrala Štebih Golub navodi kako postoje četiri tvorbena načina kojima su nastajale stopljenice. Prva je skupina stopljenica nastala stapanjem prvoga dijela prve riječi s drugim dijelom druge riječi (*aerobat, akvagan, apartel, Balojun, batastrofa, Bazga*[66]*...).* Drugu skupinu čine stopljenice koje nastaju stapanjem prvoga dijela prve riječi i cijele druge riječi (*Abrakomanč, akreditisran, aparthotel, araličnost, Batigol, Bezalkolinda*[67]*...*). Treća su skupina stopljenice nastale stapanjem cjelovite prve riječi s drugim dijelom druge riječi (*Adezemetinec, Araslica, Aršavinsenal, bankanalije, benetfit*[68]*...*). Posljednju, četvrtu skupinu čine stopljenice koje su nastale stapanjem dviju cjelovitih riječi pri čemu se dio njihova fonetskoga materijala preklapa[69] (*agitpropast, amandmaniti se, Apćihaveo, banalnik*[70]*...*).

Ovim četirima tvorbenim načinima Bagić dodaje još dva i to grafostopljenice koje podrazumijevaju pojavljivanje jedne riječi unutar druge uz obvezno tipografsko isticanje što pokazuju primjeri stopljenica *PRIMAmljivo*, *LEDOnardo* i takozvane međujezične stopljenice

[61] Isto kao 8

[62] Isto kao 8

[63] Primjeri vidljivi u priloženome korpusu.

[64] Isto kao 8

[65] Isto kao 3

[66] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

[67] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

[68] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

[69] Isto kao 8

[70] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

u kojima se kombiniraju raznorodni leksički elementi pisma i pravopisna pravila što potvrđuju stopljenice *Jazzalela, hypotetički*.[71]

S obzirom na karakter, izgled i estetiku stopljenica razlikuju se tri stadija stapanja, a to su prototipsko, srednje i ograničeno stapanje. Prototipsko stapanje podrazumijeva homofonijsko prilagođavanje riječi-izvora, a primjer su sljedeće stopljenice: *sprinternet, viktator, antitemza*. Stopljenica će dodatno značenje dobiti ako fonetsko prilagođavanje prati i značenjsko što se događa kada se riječi-izvori nađu u odnosu antonimije kao što je u primjerima *hranibal, domoljubojica, demonkracija*. Srednje stapanje podrazumijeva nastajanje stopljenica u kojima nema homonimije, početne se riječi krate i povezuju se semantički kao što je to u primjerima *Hrbin (< Hrvat x Srbin), sperminator (< sperma x terminator), webinar (< web x seminar).* Ograničeno se stapanje odnosi na izostavljanje glasa na kraju prve riječi koja sudjeluje u stapanju ili pak ispuštanje početnoga glasa druge riječi koja sudjeluje u stapanju kao što je u primjerima *Istragram (< Istra x Agram), Vinistra (< vino x Istra), DružbAdria (< dužba x Adria).*[72]

Svojim nastankom stopljenice nadilaze značenja riječi od kojih su nastale, potvrđuju jezičnu ekonomiju mijenjajući svijet u kojem živimo. Stapanjem se grade novi leksemi na temelju postojećih, a one nas tjeraju da svijet u kojem živimo počnemo promatrati iz novih perspektiva. Osim toga stopljenice mogu označavati nove pojave ili tehnička otkrića čime što će dovesti do njihova ulaska u opću uporabu i bilježenja u rječnike ili će u suprotnome biti subjektivne i služit će kao literarne kreacije.[73]

Stopljenice se mogu uvrstiti u figure konstrukcije i figure dikcije. Figurom konstrukcije stopljenica može biti jer se ona, ranije je spomenuto smatra neologizmom u jeziku, a figurom se dikcije može smatrati jer *prototipski oblik te riječi karakterizira visok stupanj fonetizma između ishodišnih riječi*[74].

[71] Isto kao 3

[72] Isto kao 3

[73] Isto kao 3

[74] Isto kao 3

Nazivi za stopljenice sežu od onih koji govore kako je to figura koja je sve više u modi do onih kojima se stopljenice proglašavaju monstrumima jer spajanjem imenica s pridjevima ili glagolima narušavaju leksičku organizaciju.[75]

Stopljenice se u razgovornome jeziku uvelike razlikuju od onih u književnosti. Stopljenice koje pronalazimo i koje nastaju u medijima su trenutačne, nastale su potaknute određenim događajem u društvu pa su vezane za aktualne događaje. One koje se koriste u novinarstvu potiču na kritičko promišljanje, bit će pomalo sarkastične, a one korištene u promidžbene svrhe izazivat će pozitivne emocije, bez poticanja na kritičko razmišljanje. Literarne će pak stopljenice graditi mogući svijet književnoga teksta i neće se odnositi na zbilju, odnosno aktualne događaje koji nas okružuju.[76]

Stopljenice su dio nove kulture i pomalo su kao takve poljuljale stabilnost jezika jer spajaju nespojivo i od poznatoga stvaraju nešto nepoznato, lagano se šire u sva područja ljudskoga života, postale su dio imena tvrtki, proizvoda, književnih likova, novinskog i medijskog diskursa, javljaju se u naslovima časopisa, knjiga, projekata i slično. Danas se, za razliku od Rabelaisova, Heineova ili Matoševa doba, na stopljenice gleda, smatra Bagić, kao na očekivano iznenađenje, svi su danas uspješniji u odgonetavanju njihova značenja pa zaključuje autor kako bismo uz malo truda mogli osmisliti brojne, manje ili više uspješne, stopljenice.[77]

[75] Isto kao 3

[76] Isto kao 3

[77] Isto kao 3

6. Kako je rječnik nastao i čega u njemu ima

Na pitanje o tome kako je *Hrvatski rječnik stopljenica* nastao, jedan od autora, Ivan Marković govori: *Interes za stopljenice razvio se u okviru našeg interesa za morfološko uganuće i iščašenje, otklon od kanona, za rubne i ograničene morfološke pojave u hrvatskome. Tako su nastali radovi o imeničkoj i-vrsti, reduplikaciji, koordinativnim složenicama, supletivnosti, najvećim i mogućim hrvatskim riječima, najzad o stopljenicama, u kojim smo radovima nastojali dati opis pojave i gore spominjane eksplozije te zasnovati terminološki aparat, primijenjen onda u morfološkome priručniku i poslije dobro prihvaćen u brojnim radovima koji su o stopljenicama nastali.*[78]

Stopljenice i stapanje su, smatra Marković, u hrvatskome jeziku danas dobro opisane. Stapanje je poznato, i ranije definirano, kao jedan od tvorbenih načina kojima stopljenica nastaje spajanjem, odnosno stapanjem dviju ili više punoznačnih riječi ili njihovih dijelova. Nastanak stopljenice upućuje na veliku dozu kreativnosti njezina autora. Riječi koje se stapaju obično su iste vrste, ali različita značenja, a rjeđe se stapaju riječi sličnoga ili istoga značenja, ali primjeri postoje: *fenomentastično (< fenomenalno + fantastično), kešovina (< keš + gotovina), šlapuča (< šlapa + papuča)*.[79]Marković ističe i to kako je ponekad bilo teško odrediti što je to nov objedinjen pojam i valja li nešto uvrstiti kao natuknicu u *Rječnik* ili ne. Navodi tako primjer *Blistok (< Bliski + istok)* za kojega se pita je li uopće stopljenica i može li spoj pridjeva i imenice biti nov pojam. Može li biti stopljenica, pita se Marković, ona riječ koja je polazišno uzeta kao materijal bez značenja ili materijal vrlo slaba značenja, a za koje navodi Krležine primjere, odnosno romaneskne države *Blitva (< blitva + Litva)* i *Blatvija (< blato + Latvija)*. Kao najčešći tvorbeni način stapanja ističe ona u kojemu se prvi dio prve riječi stapa s drugim djelom druge riječi kao što je u primjerima *acidofatini, antiljerija, avionika, Bandekfest, bejzbolan, bengalaština*[80].

Uzimajući u obzir činjenicu da je stapanje svjestan tvorbeni način, stopljenicama se ne smatraju riječi nastale kao rezultat slučajnoga spajanja riječi, stezanja te govornih pogrešaka.

Autori *Rječnika* umjesto znaka plus kada opisuju na koji je način tvorena stopljenica predlažu i koriste znak za množenje (x), a znak plus im, ističe Marković, *označava linearnu*

[78] Isto kao 2

[79] Isto kao 2

[80] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

konkatenativnu afiksaciju[81] što je vidljivo u primjerima[82] *bezputinstvo im.* <bespuće × /Vladimir/ Putin + -stv-o>, *baratoniranje im.* <bara × maraton + -ira-ń-e>, *arbitrisrancija im.* <arbitriranje × srati gpt. sran + -ancij-a>, *administraserac im.* <administracija × srati pz. 3. jd. sere + -c->. [83].

Ideja se o *Rječniku* javila nakon što je Iva Borković počela skupljati stopljenice i nakon što joj se *s golemim elanom i prinosom te nepogrešivim darom za stapanje*[84] pridružila Ivana Klindić. 2014. godine su, kaže Marković, shvatili kako bi velika šteta nastala ako bi sva prikupljena građa propala pa su ju odlučili rječnički obraditi. Prikupljanje građe trajalo je do lipnja 2016. godine, a kasnije su samo ponegdje dodali neku natuknicu ili potvrdu.[85] Rječnik službeno nosi naziv *Hrvatski rječnik stopljenica,* a u njega su uvrštene stopljenice koje se nalaze u hrvatskim tekstovima. On tako obuhvaća autohtone hrvatske stopljenice čije su obje ishodišne riječi naslijeđene hrvatske, prevedenice, autohtone stopljenice kojima je jedan dio pozajmljen, adaptirane pozajmljene stopljenice, neadaptirane pozajmljene stopljenice. Činjenica je i to da je veliki broj hrvatskih stopljenica preuzet iz engleskoga ili je nastao prema engleskome modelu.[86]

Piše Marković i o tome čega sve u *Rječniku hrvatskih stopljenica* nema pa nabraja redom kako je logično da se u *Rječniku* nisu našle one stopljenice koje nisu potvrđene u hrvatskim tekstovima. Marković to objašnjava na temelju nekoliko primjera, a ovdje izdvajam samo jedan i to onaj za stopljenicu *abend (e. abnormal 'abnormalan' × e. end 'kraj, svršetak')* koja u računalstvu znači *nepravilan, neregularan završetak ili prekid računalne operacije, zadatka* kojoj autori *Rječnika* nisu pronašli potvrdu u hrvatskim tekstovima pa ju nisu uvrstili u *Rječnik*, što ne znači, naglašava Marković, da je u hrvatskom jeziku nema. U *Rječniku* nema riječi koje su nastale spajanjem početnih dijelova polaznih riječi za koje smatraju kako nisu stopljenice u pravom smislu jer *ne ostvaruju novo cjelovito značenje zaokruženo krajem ishodišne riječi, nego tek mehanički poput kratica skraćuju postojeće*[87] pa svoje mjesto u *Rječniku* nisu pronašle sljedeće riječi: *agitprop (agitacija* +

[81] Isto kao 2

[82] Primjeri su preuzeti iz našega korpusa priloženoga na kraju diplomskoga rada.

[83] Isto kao 2

[84] Isto kao 2

[85] Isto kao 2

[86] Isto kao 2

[87] Isto kao 2

propaganda), Beneluks (Belgija + Nizozemska + Luksemburg), bulšit (e. bulldog + e. shi-tzu, igra s riječju e. bullshit 'sranje' u filmu Glup i gluplji, 1994), Faker (Fani /Horvat/ + /Željko/ Kerum), futsal (šp. fútbol sala 'dvoranski nogomet'), hermafrodit (Hermes + Afrodita), karaoke (jap. kara 'prazan' + jap. ōkesutora 'orkestar'), kiborg (kibernetički organizam), kolhoz (rus. Kollektivnoe hozjajstvo 'zadružno gospodarstvo'), Maspok (Masovni pokret), mobitel (mobilni telefon), modem (modulator + demodulator) i brojne druge.[88]

Ranije je navedeno, ali ovdje samo kratki podsjetnik da je stapanje svjestan tvorbeni način pa stopljenice nisu riječi nastale zbog govornih pogrešaka, ukrštanja i slično i takve također nisu dio korpusa u *Rječniku*. U *Rječnik* nisu uvrštene riječi koje su odgovori na viceve ili pitalice. Takve riječi autori smatraju umjetnima, odnosno neprirodnima, a za to navode i primjere: „Kako se zove romska beba?" – *Gancnov*. *(< Ganci 'Cigan/in/' × ganc nov 'posve nov')*, „Čime je prekriven pod u džamiji?" – *Islaminatom*. *(< islam × laminat)*, „Kako zovu Fatu otkako su u Bosni otkrili piramide?" – *Kleofata*. *(< Kleopatra × Fata)* i druge. U nastavku navodi Marković kako u *Rječnik* nisu ušla stopljena zemljopisna imena koja nisu relevantna za hrvatsku kulturu ili ona koja imenuju planetarno važne fenomene, ali ušla su *Eurazija (< Europa × Azija)*, *Bollywood (< Bollywood ← Bombay × Hollywood)*, *Chunnel (< e. Chunnel ← Channel 'Kanal, La Manche' × tunnel 'tunel')*, *Marmaray (< tur. Marmaray ← Marmara /Denizi/ 'Mramorno /more/'× ray 'pruga, željeznica')*, *Hrvatikan (< Hrvatska × Vatikan)* i druge.[89]

Stopljenicama autori ne smatraju riječi čiji su elementi *-o-mat-ø, -ijad-a, -istan-ø, -o-holičar-ø, -o-holizm-ø,* a koje se javljaju u riječima *automat, olimpijada, Pakistan, alkoholičar, alkoholizam* i slično. Takvi se elementi smatraju sufiksoidima, a riječi njima tvorene složenicama. Za razliku od njih, riječi koje su stopljene s *fantastičan* i *fantastično* ušle su u *Rječnik* iako bi se i kod njih moglo govoriti o sufiksoidima *-astičn-ø* ili *-tastičn-ø*. Tako su dio *Rječnika* postale stopljenice *batastičan (< batat × fantastičan)*, *ćaćastičan (< /Ivo Sanader/ Ćaća × fantastičan)*, *jebastičan (< jeben 'dobar, odličan' × fantastičan)*, *mdmastično (< MDMA 'metilenedioksi-metamfetamin, ekstazi' × fantastično)* i slične.[90]

Stopljenice koje su ušle u *Rječnik* jesu zapisane i potvrđene u jeziku, ali nisu potvrđene usmeno što je dovelo do odluke da njihovi naglasci neće biti označeni. Također dio

[88] Isto kao 2

[89] Isto kao 2

[90] Isto kao 2

rječničkoga korpusa nisu stopljenice koje se odnose na osobe iz privatne sfere već samo one koje se odnosne na javne osobe.[91] Sastavljanje *Rječnika* pokazalo se kao neočekivano težak zadatak jer autori nisu imali preteče (kada su stopljenice u pitanju, ne rječnik općenito) pa su i sam izgled natuknica morali više puta u toku izrade rječnika preoblikovati ovisno o tome što su primjeri stopljenica sami po sebi zahtijevali. Velik se i zahtjevan dio posla odnosio i na određivanje deskriptivne mjere za okazionalizam, odnosno hapaks koji se samo jednom pojavio u novinskom naslovu, neki strukovni termin, prevedenicu, jezik reklame, karikature, stripa i slično pa su autori postavili sljedeću deskriptivnu mjeru: natuknice su bilježene u kanonskom obliku (imenice i zamjenice u nominativu jednine, pridjevi u nominativu jednine pozitiva muškoga roda, glagoli u infinitivu), sve natuknice prati informacija o vrsti riječi, u zagradama je raščlamba stopljenice na ishodišne riječi, a u kojima se mogu javljati i kose zagrade u kojima se nalazi dio ishodišnoga pojma koji se sudjeluje u stapanju.[92]

Potvrde posvojnih pridjeva sa sufiksima *-ov-* i *-in-* obrađuju kao imenice. Za sve grafijski neprilagođene stopljenice autori u uglatim zagradama nude i približan izgovor, izdvajaju i objašnjavaju i posebne znakove koje koriste (ʒ, ǵ, Ĺ, ń). U primjerima većega odstupanja od hrvatskoga slogovnoga sustava autori su koristili znak za poluglas (ə), ako je pak riječ o pozajmljenici autori su u raščlambu unijeli riječ onako kako izgleda u jeziku izvorniku. Naglašava se kako, ako uz hrvatsku raščlambu stoji i ona na stranome jeziku riječ je o prevedenici ili prijevodnoj zamjeni. Nekim su stopljenicama dodali i značenje kada im se to činilo moguće ili poželjno. Veliki su dio natuknica potkrijepili i kontekstom koji je često nužan za razumijevanje stopljenice.[93]

Kod nekih se stopljenica ističu i upute za usporedbu s drugim stopljenicama u *Rječniku* kojima se obično upućuje na druge stopljenice koje imaju isti polazišni element s onom koja se opisuje, ali upute vrijede i za stopljenice koje su dio istoga značenjskoga polja, koje se javljaju u istome kontekstu i slično.[94]

[91] Isto kao 2

[92] Isto kao 2

[93] Isto kao 2

[94] Isto kao 2

7. Analiza

Izabrani korpus od tristo stopljenica[95] i to prvih tristo abecednim redom iz *Hrvatskoga rječnika stopljenica* analizirat ćemo prema trima kriterijima. Prvi će kriterij biti struktura, odnosno načini na koji su stopljenice nastale. Drugi je kriterij za analizu kvantiteta stopljenica, odnosno određivanje zastupljenosti stopljenica s obzirom na vrstu riječi u odabranome korpusu. Posljednji je, treći, kriterij za analizu kvantiteta osnovnih riječi koje sudjeluju u procesu stapanja.

7.1. Strukturna analiza korpusa stopljenica

Strukturnu smo analizu odabranoga korpusa utemeljili na četirima osnovnim načinima stapanja i to: stapanje prvoga dijela prve riječi s drugim dijelom druge riječi, stapanje cijele prve riječi s drugim dijelom druge riječi, stapanje prvoga dijela prve riječi s cijelom drugom riječju te stapanje cijele prve s cijelom drugom riječju. Navedena je podjela tvorbenih načina preuzeta od autorice Štebih Golub, ranije navedena u diplomskome radu. Na temelju navedenih načina stapanja iz priloženoga korpusa izdvojili smo stopljenice koje su nastale na te načine.

Stopljenice nastale stapanjem prvoga dijela prve riječi s drugim dijelom druge riječi iz priloženoga korpusa su sljedeće:

> *Abolicajac, acidofatini, adelaidarija, aerobat* (*aero-* nije samostalna riječ pa ju ovdje smatram prvim dijelom prve riječi), *aerobatika, aerobatkinja, aerobatski, aerolates, afrihili, agovnija, agristokracija, Ajmerika, akvagan, akvatel, Alkotraz, analtomija, andrifašizam, Anđelka, animatronički, animatronika, Animomalija, antikomfašizam, antiljerija, Antipat, Antipatičar, apartel, apartotel, aprijum, arijtmetika, arkologija, arloukanje, artivist, Atlantropa, atlantropski, autokalipsa, avionika, bagareći, Bajirot, Balojun, bananovina, Bandek, Bandekfest, bandidat, Bandisar, Banduševac, banjitar, Banjovi, bankster, banksterski, bankšiš, barbarština, batastičan, batastrofa, Bazga,*

[95] Rječničke se natuknice navedenih stopljenica nalaze u priloženome korpusu na kraju diplomskoga rada.

Bebolucija, bejzbolan, Belajn, belval, beljački, Bennifer[1], Bennifer[2], bengalaština, beskuće, Besor, Beznader. (65)

Sljedeći je način tvorbe stopljenica stapanje cijele prve riječi s drugim dijelom druge riječi, a na taj su način nastale sljedeće stopljenice iz odabranoga korpusa:

Abdićirati, abenomika, Adezemetinec, Adiokom, adolfescent, adolfescentski, adultescent, afroameričkidizijak, alaj-čaušesku, Alkatraz, Aljkavtraz, amoreska, anketamin, antecipacija, antefašist, antefašistički, antefašizam, antocipacija, antofašist, antofašistički, antofašizam, Antokalipsa, antomurale, antopologija, aperkativ, apsintirati, Apsurdić, Araslica, Arielfat, Arsenikides, Aršavinsenal, artestiran, artivizam, artnik, artupunktura, Axetronaut, azijajček, balavada, balkanto, Balijada, balkanalije, balkanski, balkanto, Balvansar, Banditić, banjolele, banjolina, bankanalije, baratoniranje, bardbarstvo, baukštela, BBBojkot, bedakcija, belaj-čauš, benetfit, Bengele. (56)

Treći je tvorbeni način nastajanja stopljenica stapanjem prvoga dijela prve riječi s cijelom drugom riječju, a na taj su način iz priloženoga korpusa nastale sljedeće stopljenice:

Aboričanin, abrakajoj, Abrakomanč, Adinajk, administraserac, Aerobik, aerodrumski, Afpakistan, afrazijski, afrićaćki, Agrokokošinjac, Agrokroacija, agrokorporativizam, akreditisran, akrobacnuti se, Amerindijanac, amerindijanski, amerindijski, Amfetatina, Anarhitektura, angažmiknuti, angol, animanga, antifaširan, antitemza[2], apartaman, aparthotel, apateist, apateizam, Apokalipso, apologoreja, apropasti, apsoštrumpfan (apsoštrumfan), apsoštrumpfno (apsoštrumfno), araličnost, arbitrisrancija, arbitrisrano, Arhitortura, Aristid, aristogad, artičuka, atavizmirenje, Aušvicarska, autohus, autopust, autosratski, autousput, autvor, Baćaće, banalfabet, banalitičar, banalitički, banaliza, banalizirati, Bartozalo, Batigol, Batigolf, Batipolo, Belmirza, belvirno, Beosmrad, Besmislav, Bezalkolinda, bezobrazac, bezobrazovni, bezputinstvo. (66)

Četvrti je način nastanka stopljenica potvrđen u korpusu onaj koji podrazumijeva da je stopljenica nastala stapanjem dviju cjelovitih riječi što znači da će se dio fonetskoga materijala prve riječi poklapati s dijelom fonetskoga materijala druge riječi, a primjeri takvih stopljenica u korpusu su sljedeći:

Aeroplan, agitpropast, alančani, alfamozno, Alkabare, Alkaida, alkaranje, alkarikaturist, amandmanija, amandmaniti se, amerikanalizacija, A-molitva, Analan, apartmanija (Apartmanija), Apćihaveo, arasizam, arasni, argumentalan, aristoteleći, aristoteletina, artistanbulski, baldasarin, banalnik, bananakonda, barokoko, benevolentan, Beznadan. (27)

S obzirom na to da razvrstavanjem korpusa u prethodno navedene četiri kategorije nisu analizirane sve stopljenice valjalo je preostale svrstati u neke nove skupine, a prva je od njih ona u koju se ubrajaju stopljenica koje su nastale umetanjem jedne riječi unutar druge, a takve su u korpusu sljedeće:

Abrakebabra, afirmacija, Aklapela, alajćaćauš, arbićaćaža, Arhisekstura, aviaptičar, BaldaSSar, balseksga, bašćaćanski, bezkanađe, bezneumnik. (12)

Pretposljednja skupina stopljenica koju izdvajam jesu takozvane međujezične stopljenice. Po uzoru na primjere *jazzalela* i *hypotetički* iz našega su korpusa u nastavku izdvojene one stopljenice koje su nastale kombinacijom raznorodnih leksičkih elemenata pisma i pravopisnih pravila, a koja nisu karakteristična za hrvatski jezik:

Abortours, acquihire, Actatraz, advertorial, adriachemijanje, advertainment, afcoholičar, affluenza, Agayija, agresorry, airportel, Alexa, alkohollywoodstock, Alkostein, Al-Qaidanka, Al-Qajinda, Al-US'aida, alusky, amandmoneyti se, Analconda, anallitičar, analphabeton, antidiskriminazzijski, antifoetanus, apartheil, appletini, apriplum, aquaerobic (aquaerobik), aquagan, aquatel, Art-Qa'ida, AsSAD, Assange, Auschwartz, auschwitzarski, Baadel-Meinhoff, Bananaccino, Bandopoly, Barackillary, Barelaire, basshar-pei, basschshund, basston, bassugg, baxteritorijalni, baumaximalan, baumaximalno, Bayerdera, bechtelac, Beck'sperience, Beck'speriment, beefalo, beefaroni, Beertija, beerzo, Belfast food, belfie, Benettonschaft, berdoodle, Bescartes, Beyon-Z. (61)

Iako se navedeni primjeri ne pišu u skladu s pravopisnim pravilima hrvatskoga jezika i njima možemo odrediti strukturu, odnosno način stapanja tako su od izdvojenih međujezičnih stopljenica stapanjem prvoga dijela prve riječi i drugoga dijela druge riječi nastale sljedeće:

Abortours, advertorial, advertainment, afcoholičar, affluenza, Alkostein, alusky, Analconda, anallitičar, aquagan, aquatel, Bandopoly, basschshund, basston, bassugg, Belfast food, belfie, berdoodle, Bescartes.(19)

Stapanjem cijele prve riječi i drugoga dijela druge riječi nastale su sljedeće međujezične stopljenice:

Actatraz, adriachemijanje, airportel, Al-Qaidanka, appletini, Art-Qa'ida, auschwitzarski, Bananaccino, Barackillary, Barelaire, baumaximalan, baumaximalno, Bayerdera, Beck'sperience, Beck'sperіment, beefalo, beefaroni, Beertija, beerzo, Benettonschaft. (20)

Stapanjem prvoga dijela prve riječi i cjelovite druge riječi nastale su sljedeće od izdvojenih međujezičnih stopljenica:

Acquihire, Agayija, analphabeton, apartheil, apriplum, aquaerobic (aquaerobik), Auschwartz, basshar-pei, Beyon-Z. (9)

Pretposljednji način na koji su nastale međujetične stopljenice je stapanjem dviju cjelovitih riječi, a tako su nastale sljedeće:

Agresorry, alkohollywoodstock, AsSAD, Assange, baxteritorijalni, bechtelac. (6)

Mađujezične stopljenice nastale su i pojavljivanjem jedne riječi unutar druge i to sljedeći primjeri:

Alexa, Al-Qajinda, Al-US'aida, amandmoneyti se, antidiskriminazzijski, antifoetanus, Baadel-Meinhoff. (7)

Posljednja skupina stopljenica koja se strukturom ističe su one stopljenice koje su nastale stapanjem triju ili više riječi, a u našem su korpusu to sljedeće:

Aeroboks (aerobox) <e. aerobox ← aerobics 'aerobik' × aerobic 'aeroban' × box 'boks'>, agrameridionalni <agramerski 'zagrebački' × meridijan × ?meridionalni>, alibiti <ali × alibi × biti>, alkohollywoodstock <alkohol × Hollywood × Woodstock × Stock>, Amerikenjac <Amerikanac × kenjati 'srati' × kenjac 'magarac'>, Amerithrax <e. Amerithrax ← America 'Amerika' × anthrax 'antraks, bedrenica' × attack mn. attacks 'napad'>, analizanje <analni × analiza × lizanje>, analizati <analni × analiza × lizati>, antitemza[1] *<Ante /Baković/ × antiteza × Temza>, Aršelides <aršin 'lakat' × nj. Arsch 'stražnjica' × Arsen Wenzelides>, artritiscist <art 'umjetnost' × artritis 'upala zglobova, obično u starijih ljudi' × aktivist>, Atlantun <Atlanta*

× Antun /Vrdoljak/ × Antun Tun>, beskrajobrazni <beskraj × bezobrazan × krajobrazni>. (13)

Raščlanjivanje stopljenica prema prvome kriteriju, načinu tvorbe, odnosno stapanja, dovelo nas je do zaključka kako je od ukupnoga korpusa od tristo stopljenica njih osamdeset i četiri nastalo stapanjem prvoga dijela prve riječi s drugim dijelom druge riječi što znači da je najveći broj stopljenica iz priloženoga korpusa nastalo upravo na taj način. Slijedi stapanje cjelovite prve riječi s drugim dijelom druge riječi. Na taj je način nastalo sedamdeset i šest stopljenica iz korpusa, a potom slijede stopljenice koje su nastale stapanjem prvoga dijela prve riječi s cjelovitom drugom riječju. Tako je nastalo sedamdeset i pet stopljenica iz našega korpusa. Trideset i tri stopljenice nastale su stapanjem dviju cjelovitih riječi, a njih devetnaest stopilo se umetanjem jedne riječi unutar druge. Naposljetku, trinaest je stopljenica nastalo stapanjem triju ili četiriju riječi.

7.2. Kvantiteta – stopljenice

Drugi kriterij analize korpusa stopljenica je kvantiteta stopljenica, odnosno zastupljenost stopljenica s obzirom na vrstu riječi u odabranome korpusu. Analizu započinjemo izdvajanjem glagola iz odabranoga korpusa:

Abdićirati, agresorry, akrobacnuti se, alibiti, amandmaniti se, amandmoneyti se, analizati, angažmiknuti, apropasti, apsintirati.(10)

U nastavku iz korpusa izdvajamo imenice:

Abenomika, abolicajac, Aboričanin, abortours, Abrakebabra, Abrakomanč, acidofatini, acquihire, Actatraz, adelaidarija, Adezemetinec, Adinajk, Adiokom, administraserac, adolfescent, adultescent, advertorial, adriachemijanje, adultnapiranje, advertainment, aerobat, aerobatika, aerobatkinja, Aerobik, aeroboks (aerobox), aerolates, aeroplan, afcoholičar, affluenza, afirmacija, Afpakistan, afrihili, afroameričkidizijak, Agayija, agitpropast, agovnija, agresorry, agristokracija, Agrokokošinjac, Agrokroacija, agrokorporativizam, airportel, Ajmerika, Aklapela, akvagan (aquagan), akvatel (aquatel), alaj-čaušesku, alajćaćauš, Alexa, Alkabare, Alkaida, alkaranje, alkarikaturist,

Alkatraz, alkohollywoodstock, Alkostein, Alkotraz, Al-Qaidanka, Al-Qajinda, Al-US'aida, alusky, Aljkavtraz, amandmanija, amerikanalizacija, Amerikenjac, Amerindijanac, Amerithrax, Amfetatina, A-molitva, amoreska, Analan, Analconda, analizanje, anallitičar, analphabeton, analtomija, Anarhitektura, andrifašizam, Anđelka, animanga, animatronika, Animomalija, anketamin, antecipacija, antefašist, antefašizam, antifoetanus, antikomfašizam, antiljerija, Antipat, Antipatičar, antitemza[1], antitemza[2], antocipacija, antofašist, antofašizam, Antokalipsa, antomurale, antopologija, apartaman, apartel, apartheil, aparthotel, apartmanija (Apartmanija), apartotel, apateist, apateizam, Apćihaveo, aperkativ, Apokalipso, apologoreja, appletini, aprijum, apriplum, Apsurdić, aquaerobic (aquaerobik), aquagan, aquatel, araličnost, arasizam, Araslica, arbićaćaža, arbitrisrancija, Arhisekstura, Arhitortura, Arielfat, arijtmetika, Aristid, aristogad, aristoteletina, arkologija, arloukanje, Arsenikides, Aršavinsenal, Aršelides, artičuka, artivist, artivizam, Art-Qa'ida, artnik, artritiscist, AsSAD, Assange, artupunktura, atavizmirenje, Atlantropa, Atlantun, Auschwartz, Aušvicarska, autohus, autokalipsa, autopust, autousput, autvor, aviaptičar, avionika, Axetronaut, azijajček, Baadel-Meinhoff, Baćaće, Bajirot, balavada, balcanto (balkanto), baldasarin, BaldaSSar, Balijada, balkanalije, balkanto, Balojun, balseksga, Balvansar, banalfabet, banalitičar, banaliza, banalizirati, banalnik, Bananaccino, bananakonda, bananovina, Bandek, Bandekfest, bandidat, Bandisar, Banditić, Bandopoly, Banduševac, banjitar, banjolele, banjolina, Banjovi, bankanalije, bankster, bankšiš, baratoniranje, Barackillary, barbarština, bardbarstvo, Barelaire, barokoko, Bartozalo, basshar-pei, basschshund, basston, bassugg, batastrofa, Batigol, Batigolf, Batipolo, baukštela, Bayerdera, Bazga, BBBojkot, Bebolucija, bechtelac, Beck'sperience, Beck'speriment, bedakcija, beefalo, beefaroni, Beertija, belaj-čauš, Belajn, Belfast food, belfie, Belmirza, belval, benetfit, Benettonschaft, Bengele, Bennifer[1], Bennifer[2], bengalaština, Beosmrad, berdoodle, Bescartes, beskuće, Besmislav, Besor, Beyon-Z, Bezalkolinda, bezkanađe, Beznadan, Beznader, bezneumnik, bezobrazac, bezputinstvo. (246)

Uzvici koji se javljaju u izabranome korpusu su:

Abrakajoj, agresorry, apartheil, Apćihaveo.(4)

Stopljenice iz korpusa koje su po vrsti riječi pridjevi su:

Adolfescentski, aerobatski, aerodrumski, afrazijski, afrićaćki, agrameridionalni, akreditisran, alančani, amerindijanski, amerindijski, Analan, angol, animatronički, antefašistički, antidiskriminazzijski, antifaširan, antofašistički, apsoštrumpfan (apsoštrumfan), arasni, argumentalan, aristoteleći, artestiran, artistanbulski, atlantropski, auschwitzarski, autosratski, bagareći, balkanski, banksterski, bašćaćanski, batastičan, baxteritorijalni, baumaximalan, bejzbolan, beljački, benevolentan, beskrajobrazni, bezobrazovni. (38)

Naposljetku se od vrsta riječi pojavljuju prilozi:

Alfamozno, apsoštrumpfno (apsoštrumfno), arbitrisrano, banalitički, baumaximalno, beerzo, belvirno. (7)

Po završetku ove analize zaključujemo kako je najveći broj stopljenica po vrsti riječi imenica, i to njih dvjesto četrdeset i šest. Po brojnosti slijede pridjevi kojih je u korpusu trideset i osam, a zatim deset glagola, sedam priloga te četiri uzvika. Četiri se stopljenice iz korpusa u ovom dijelu analize ističu jer istovremeno pripadaju različitim vrstama riječi, a to su *agressory* koja je imenica, glagol i uzvik, *Analan* je imenica i pridjev, *apartheil* je istovremeno imenica i uzvik što vrijedi i za stopljenicu *Apćihaveo.*

7.3. Kvantiteta – osnovna riječ

Posljednji je kriterij za analizu prikupljenoga korpusa kvantiteta osnovne riječi, odnosno riječi koje su ulazile u postupak stapanja. Ponajprije u nastavku su izdvojene stopljenice koje su nastale stapanjem dviju ili više imenica (obje ili više osnovnih riječi su imenice):

Abenomika, abolicajac, Aboričanin, abortours, Abrakebabra, Abrakomanč, acidofatini, Actatraz, adelaidarija, Adezemetinec, Adinajk, administraserac, adolfescent, advertorial, adultnapiranje, advertainment, Aerobik, aeroplan, afcoholičar, affluenza, afirmacija, Afpakistan, afrihili, Agayija, agitpropast, agovnija, agristokracija, Agrokokošinjac, Agrokroacija, agrokorporativizam, airportel, alaj-čaušesku, alajćaćauš, Alexa, Alkabare, Alkaida, alkarikaturist,

Alkatraz, alkohollywoodstock, Alkostein, Alkotraz, Al-Qaidanka, Al-Qajinda, Al-US'aida, amandmanija, amerikanalizacija, Amerindijanac, Amerithrax, Amfetatina, A-molitva, amoreska, Anarhitektura, andrifašizam, Anđelka, angol, animanga, Animomalija, anketamin, antecipacija, antefašist, antefašizam, antifoetanus, antikomfašizam, antiljerija, Antipatičar, antitemza[1], antitemza[2], antocipacija, antofašist, antofašizam, Antokalipsa, antomurale, antopologija, apartel, aparthotel, apartmanija (Apartmanija), apartotel, apateist, apateizam, aperkativ, Apokalipso, apologoreja, appletini, aprijum, apriplum, Apsurdić, araličnost, arasizam, Araslica, arbićaćaža, arbitrisrancija, Arhisekstura, Arhitortura, Arielfat, Aristid, aristogad, aristoteletina, arkologija, arloukanje, Arsenikides, Aršavinsenal, Aršelides, artičuka, artivist, artivizam, Art-Qa'ida, artnik, artritiscist, AsSAD, Assange, artupunktura, atavizmirenje, Atlantropa, Atlantun, Auschwartz, Aušvicarska, autohus, autokalipsa, autvor, aviaptičar, avionika, Axetronaut, azijajček, Baadel-Meinhoff, Baćaće, Bajirot, balcanto (balkanto), baldasarin, BaldaSSar, Balijada, balkanalije, balkanto, Balojun, balseksga, Balvansar, Bananaccino, bananakonda, bananovina, Bandek, Bandekfest, bandidat, Bandisar, Banditić, Bandopoly, Banduševac, banjitar, banjolele, banjolina, Banjovi, bankanalije, bankster, banksterski, bankšiš, baratoniranje, Barackillary, barbarština, bardbarstvo, Barelaire, barokoko, Bartozalo, basshar-pei, basschshund, basston, bassugg, batastrofa, Batigol, Batigolf, Batipolo, baukštela, Bayerdera, Bazga, BBBojkot, Bebolucija, bechtelac, Beck'sperience, Beck'speriment, bedakcija, beefalo, beefaroni, Beertija, belaj-čauš, Belajn, Belfast food, belfie, Belmirza, belval, benetfit, Benettonschaft, Bengele, Bennifer[1], Bennifer[2], bengalaština, Beosmrad, berdoodle, beskuće, Besor, Beyon-Z, bezkanađe, bezneumnik, bezputinstvo. (130)

Stopljenice čije su polazne riječi imenica i glagol, neovisno o tome koja se nalazi lijevo u stopljenici, a koja desno su:

Abdićirati, acquihire, adriachemijanje, akrobacnuti se, alkaranje, amandmaniti se, amandmoneyti se, Amerikenjac, apsintirati. (9)

Stopljenice kojima su polazne riječi imenica i uzvik su sljedeće:

Abrakajoj, Adiokom, agresorry, Ajmerika, apartheil, Apćihaveo. (6)

Stapanjem imenica i pridjeva nastale su sljedeće stopljenice:

Adolfescentski, adultescent, aerobatika, aeroboks (aerobox), aerodrumski, aerolates, afrićaćki, afroameričkidizijak, agrameridionalni, alančani, alusky, Aljkavtraz, Analan, Analconda, anallitičar, analtomija, animatronika, antefašistički, antidiskriminazzijski, antifaširan, Antipat, antofašistički, apsoštrumpfan (apsoštrumfan), arasni, argumentalan, arijtmetika, aristoteleći, artestiran, artistanbulski, auschwitzarski, autopust, bagareći, balavada, banalfabet, banalitičar, banaliza, banalnik, bašćaćanski, batastičan, baxteritorijalni, baumaximalan, benevolentan, beskrajobrazni, Besmislav, Bezalkolinda, Beznadan, Beznader, bezobrazac. (48)

Stapanjem dvaju pridjeva nastale su stopljenice navedene u nastavku:

Aerobatski, afrazijski, amerindijanski, amerindijski, analphabeton, animatronički, atlantropski, balkanski, bejzbolan, bezobrazovni. (10)

Stapanjem priloga i imenice nastale su sljedeće stopljenice:

Aklapela, alfamozno, apartaman, apsoštrumpfno (apsoštrumfno), autousput, baumaximalno, beerzo. (7)

Preostale su stopljenice koje nemaju puno potvrđenih primjera pa su tako stopljenice kojima su polazne riječi pridjev i glagol *akreditisran* i *autosratski.* Stopljenice koje su nastale stapanjem pridjeva, imenice i glagola su *analizanje, analizati* i *beljački.* Stapanjem glagola nastale su dvije stopljenice *angažmiknuti* i *banalizirati*. Stapanjem priloga i glagola nastale su *apropasti* i *arbitrisrano*. Stopljenice nastale stapanjem priloga i pridjeva su *banalitički* i *belvirno*. Po jedna je stopljenica nastala stapanjem veznika, imenice i glagola (*alibiti*) te imenice i prijedloga (*Bescartes*).

Na kraju izdvaja se skupina stopljenica kojima je prva od polazišnih riječi prefiks *aero-* i skupina stopljenica kojima je prva polazišna riječ prefiks *aqua-*. Tako su u kombinaciji s prefiksom *aero-* nastale dvije stopljenice: *aerobat* kojoj je druga osnovna riječ imenica i *aerobatkinja* kojoj je druga osnovna riječ također imenica. Pet je stopljenica nastalo stapanjem prefiksa *aqua-* i neke druge osnovne riječi, i to: *akvagan (aquagan), akvatel (aquatel), aquaerobic (aquaerobik), aquagan* te *aquatel*, a svim je navedenim stopljenicama druga polazišna, odnosno osnovna riječ imenica.

Na temelju svega navedenoga, možemo zaključiti kako je najveći broj stopljenica nastao stapanjem dviju ili više imenica, njih sto trideset, a možemo im pribrojiti i sedam stopljenica koje su nastale stapanjem prefiksa i imenice. Slijede ih stopljenica koje su nastale stapanjem imenice i pridjeva. Takvih je primjera u našem korpusu četrdeset i osam. Deset je stopljenica nastalo stapanjem dvaju pridjeva, devet stapanjem imenice i glagola, sedam stapanjem priloga i imenice, šest stapanjem imenice i uzvika. U trima je stopljenicama stopljen pridjev s imenicom i glagolom. Po dvije su stopljenica nastale stapanjem pridjeva i glagola, dvaju glagola, priloga i glagola te priloga i pridjeva. Naposljetku, po jedna je stopljenica nastala stapanjem veznika, imenice i glagola te imenice i prijedloga.

8. Zaključak

Naposljetku, nakon prikazane teorijske podloge te nastanka *Rječnika hrvatskih stopljenica* te provedene analize prema trima kriterijima donosimo zaključke. Analizirajući prvih tristo stopljenica prema abecednom kriteriju strukturnom smo analizom dokazali kako je najčešći od tvorbenih načina stapanja stapanje prvoga dijela prve riječi s drugim dijelom druge riječi. Međutim ne valja zanemariti niti pokazatelje koji govore u prilog drugih dvaju načina stapanja, a to su stapanje cjelovite prve riječi s drugim dijelom druge riječi te stapanje prvoga dijela prve riječi s cjelovitom drugom riječju koji su po broju stopljenica odmah pokraj prvoga načina sa sedamdeset i šest, odnosno sedamdeset i pet primjera iz korpusa. Gotovo je duplo manje, s trideset i tri stopljenice u korpusu, bilo stapanje dviju cjelovitih riječi. U najmanjem je broju primjera vidljivo pojavljivanje jedne riječi unutar druge (devetnaest) te stapanje triju ili više riječi (trinaest), ali i takve primjere valja istaknuti.

Kvantitativnom smo analizom stopljenica pokazali kako su prema vrsti riječi stopljenice iz našega korpusa najčešće imenice, njih je bilo dvjesto četrdeset i šest, a potom po učestalosti slijede pridjevi kojih je u korpusu trideset i osam, glagoli (deset), prilozi (sedam) te četiri uzvika, s napomenom da su u korpusu četiri stopljenice koje istovremeno nose oznaku dviju ili više vrsta riječi. Kvantitativna analiza osnovnih riječi uvelike se može usporediti s kvantitativnom analizom stopljenica navedenom ranije što je bilo za očekivati. Dokazali smo kako je najveći broj osnovnih riječi koje su sudjelovale u stapanju imenice jer je stapanjem dviju ili više imenica nastalo sto trideset stopljenica iz izabranoga korpusa, a možemo im dodati i one nastale stapanjem prefiksa i imenice (sedam stopljenica). Nadalje, često su u proces stapanja ulazili pridjevi koji su se najviše stapali s imenicama (četrdeset i osam stopljenica), ali nezanemariv je broj od deset stopljenica koje su nastale stapanjem dvaju pridjeva. U manjem je broju primjera vidljivo stapanje imenice s glagolom (devet stopljenica), imenice s prilogom (sedam stopljenica), imenice s uzvikom (šest stopljenica), imenice s pridjevom i glagolom (tri stopljenice), pridjeva s glagolom, dvaju glagola, priloga s glagolom te priloga s pridjevom (po dvije stopljenice u svakoj kategoriji). Po jedna je stopljenica nastala stapanjem veznika s imenicom i glagolom te imenice s prijedlogom.

Dosad napisana literatura, sastavljanje *Hrvatskoga rječnika stopljenica* te veliki utjecaj medija na današnje društvo upućuje na to da su stopljenice itekako prisutne u hrvatskome jeziku i može se očekivati kako bi s vremenom mogle postati dio općega leksika.

9. Popis literature

1. Bagić, Krešimir, *Stopljenica: riječ, figura, kultura,* (https://stilistika.org/bagic), posjet: 31. srpnja 2018.

2. Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, (http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=52191), posjet: 2. srpnja 2018.

3. Marković, Ivan, *Hrvatske stopljenice: Novina u slengu, jeziku reklame i novina,* (https://www.bib.irb.hr/513594), posjet: 31. srpnja 2018.

4. Marković, Ivan, *Od oca do ćaće, 150 godina hrvatskih stopljenica*, Zagreb, 15. studenoga 2016., (https://stilistika.org/od-oca-do-cace), posjet: 31. srpnja 2018.

5. Marković, Ivan, *Uvod u jezičnu morfologiju,* Disput, Zagreb, 2013.

6. Štebih Golub, Barbara, *Stopljenice u medijskome i reklamnome diskursu suvremenoga hrvatskog jezika*, (https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pss/article/view/11961/11822), posjet: 31. srpnja 2018.

10. Prilozi

Korpus stopljenica:

1. **abdićirati** *gl.*

</Fikret/ Abdić × abdicirati>

2. **abenomika** *im.*

<e. *Abenomics* ← /Shinzō/ Abe × *economics* ‘ekonomika, ekonomija’>

ekonomska politika japanskoga premijera Sh. Abea (2006–2007, 2012–)

3. **abolicajac** *im.*

<abolicija × policajac, milicajac>

4. **Aboričanin** *im.*

<aboridžin × Boričanin>

domaći stanovnik starosjedilac zadarske četvrti Borik

5. **abortours** [aborturs] *im.*

<abortus ‘pobačaj’ × e. *autotours* ‘putnički autoprijevoz’>

6. **abrakajoj** *uzv.*

<abrakadabra × joj>

<e. *abrakad-ouch* ← *abracadabra* ‘abrakadabra, formula pri čaranju’ × *ouch* ‘au, joj’>

7. **Abrakebabra** *im.*

<abrakadabra × kebab>

ime kebabdžinice u Osijeku i Zagrebu (2013–)

8. **Abrakomanč** *im.*

<e. *Abra-Comanche* ← *abracadabra* ‘abrakadabra, formula pri čaranju’ × *Comanche* ‘Komanč’>

9. **acidofatini** *im.*

<e. *acidophatini* ← *acidophilus* ‘acidofil’ × *martini* ‘martini’>

koktel acidofila i martinija

10. **acquihire** [akvihajer, ekvihajer] *im.*

<e. *acqui-hire* ← *acquisition* ‘akvizicija, stjecanje, nabavka, kupnja’ × *hire* ‘unajmiti, zaposliti, uposliti’>

kupnja manje tvrtke od strane veće ne bi li veća došla do njezinih kvalitetnih zaposlenika, vrlo često u IT-industriji

11. **Actatraz** [aktatraz] *im.*

<e. ACTA ‘*Anti-Counterfeiting Trade Agreement*, Trgovinski sporazum protiv krivotvorenja’ × Alcatraz>

12. **adelaidarija** *im.*

<Adelaide × pizdarija>

13. **Adezemetinec** *im.*

</h/a de ze ‘HDZ, Hrvatska demokratska zajednica’ × Remetinec>

14. **Adinajk** *im.*

<*Adidas* × *Nike*>

izmišljena lažna robna marka, podrugljiv spoj dviju poznatih sportskih marki, *Adidasa* i *Nikea*

15. **Adiokom** *im.*

<adio ‘zbogom’ × *Diokom*>

16. **administraserac** *im.*

<administracija × srati pz. 3. jd. sere + -c->

17. **adolfescent** *im.*

<Adolf /Hitler/ × adolescent>

18. **adolfescentski** *prid*.

<Adolf /Hitler/ × adolescentski>

koji se odnosi na adolfescente

19. **adultescent** *im.*

<e. *adultescent* ← *adult* ‘odrasli’ × *adolescent* ‘adolescent’>

odrasla osoba s osobinama djeteta, bilo pozitivnima poput razigranosti bilo negativnima poput života s roditeljima ili bavljenja dječjim aktivnostima

20. **advertorial** [advertorijal, edvertorijal] *im.*

<e. *advertorial* ← *advertisement* ‘oglas, reklama’ × *editorial* ‘editorijal, urednički uvodnik, novinski članak koji potpisuje uredništvo’>

oglas u novinama ili časopisu pisan u obliku obična članka, bilo potpisan kao *plaćeni oglas* bilo kao oblik prikrivena oglašavanja

21. **adriachemijanje** [adrijakemijanje] *im.*

<*Adriachem* × kemijanje ‘domišljanje, muljanje’>

22. **adultnapiranje** *im.*

<fr. *adulte*, e. *adult* ‘odrasla osoba’ × kidnapiranje> <fr. *Adulte nappigne* ← *adulte* ‘odrasla osoba’ × *kidnapping*, *kidnappage* ‘otmica’>

23. **advertainment** [edvertejnment, advertejnment] *im*.

<e. *advertainment* ← *advertisement* ‘oglas, reklama’ × *entertainment* ‘zabava’>

zabavna reklama, oglas osmišljen da reklamira i zabavi

24. **aerobat** *im*.

<aero- ‘zrako-’ × akrobat>

1. <e. *aerialist* ‘akrobat’> cirkuski akrobat na užetu

cirkuski akrobat na užetu, *aerobat* (Klaić 1972, s. v.), *aerobat* (AG 1999, s. v.)

2. <e. *aerobat* ← *aerial* ‘zračni’ × *acrobat* ‘akrobatski’>

laki zrakoplov namijenjen za aerobatiku

25. **aerobatika** *im.*

<e. *aerobatics* ← *aerial* ‘zračni’ × *acrobatics* ‘akrobatika’>

zrakoplovna akrobatika, letenje letjelicama na neuobičajen način, radi vježbe, rekracije, sporta, zabave

26. **aerobatkinja** *im.*

<aero- ‘zrako-’ × akrobatkinja>

<e. *aerialist* ‘akrobat’>

cirkuska akrobatkinja na užetu

27. **aerobatski** *prid*.

<e. *aerobatic* ← *aerial* ‘zračni’ × *acrobatic* ‘akrobatski’>

koji se odnosi na aerobate i aerobatiku

28. **Aerobik** *im.*

<aerobik × Bik>

izmišljen horoskopski znak koji aludira na Bika

29. **aeroboks, aerobox** [aeroboks] *im.*

<e. *aerobox* ← *aerobics* ‘aerobik’ × *aerobic* ‘aeroban’ × *box* ‘boks’>

mješavina aerobika, borilačkih vještina i vježbi oblikovanja

30. **aerodrumski** *prid.*

<aerodrom × drumski>

31. **aerolates** *im.*

<e. *aerolates* ← *aerobics* ‘aerobik’ × *aerobic* ‘aeroban’ × *pilates* ‘pilates’>

mješavina aerobika, aerobnoga zagrijavanja i pilatesa

32. **aeroplan** *im.*

<aeroplan ‘zrakoplov’ × plan>

33. **afcoholičar** [afkoholičar] *im.*

<AFCO × alkoholičar>

34. **affluenza** [afluenza, afluenca] *im.*

<e. *affluenza* ← *affluence* ‘obilje, bogatstvo’ × *influenza*‘influenca, gripa’>

ukupnost nezadovoljstva posjedovanim unatoč sve većem materijalnom obilju, zaduživanja radi nadmetanja u bogatstvu te stresa zbog pretjerana rada, bolest suvremenoga kapitalističkoga društva

35. **afirmacija** *im.*

<afirmacija × firma>

36. **Afpakistan** *im*.

<Afganistan × Pakistan>

izmišljena država, podrugljiv spoj Afganistana i Pakistana

37. **afrazijski** *prid*.

<e. *Afrasian* ← *African* ‘afrički’ × *Asian* ‘azijski’>

koji se odnosi na Afriku i Afrikance te Aziju i Azijce, obično o jezičnoj porodici

38. **afrićaćki** *prid*.

<afrički × /Ivo Sanader/ Ćaća>

39. **afrihili** *im*.

<e. *Afrihili* ← *Africa* ‘Afrika’ × *Swahili* ‘svahili’>

umjetni jezik nastao spajanjem odlika mnogih afričkih jezika, posebice svahilija i akanskoga

40. **afroameričkidizijak** *im.*

<afroamerički × afrodizijak>

41. **Agayija** [agejija] *im.*

<Arabija × e. *gay* ‘gej’> <e. *Agaybia* ← *Arabia* ‘Arabija’ × *gay* ‘gej’>

prigodno pogrdno, uvredljivo za homoseksualnost

42. **agitpropast** *im.*

<agitprop ‘agitacija i propaganda’ × propast>

43. **agovnija** *im.*

<agonija × govno>

44. **agrameridionalni** *prid.*

<agramerski ‘zagrebački’ × meridijan × ?meridionalni>

<fr. *lutécio-méridiennal* ← *Lutèce* ‘Lutecija, Pariz’ × *méridional* ‘južni, središnji’ × *méridien* ‘podne, meridijan’ × *méridienne* ‘podnevna sijesta’>

45. **agresorry** [agresori] *im. mn. gl. imp. uzv.*

<agresor × e. *sorry* ‘oprosti, žao mi je’>

46. **agristokracija** *im.*

<e. *agristocracy* ← *agriculture* ‘poljoprivreda’ × *aristocracy* ‘aristokracija’>

društvena skupina koja je bogatstvo i utjecaj stekla bavljenjem poljoprivredom

47. **Agrokokošinjac** *im.*

<*Agrokoka* × kokošinjac ‘nered’>

48. **Agrokroacija** *im.*

<*Agrokor* × Kroacija>

49. **agrokorporativizam** *im.*

<*Agrokor* × korporativizam>

50. **airportel** [erportel] *im.*

<e. *airportel* ← *airport* ‘aerodrom, zračna luka’ × *hotel* ‘hotel’>

hotel u blizini ili unutar zračne luke namijenjen ponajprije zračnim putnicima

51. **Ajmerika** *im.*

<ajme ‘uzvik žala, bola, zgražanja, užasa’ × Amerika>

52. **Aklapela** *im.*

<tal. *a capella* ‘na način crkvenoga zbora, /pjevanje/ bez instrumentalne pratnje’ × klapa>

ime festivala klapske pjesme (2012–)

53. **akreditisran** *prid.*

<akreditiran, srp. *akreditisan* × srati gpt. sran>

54. **akrobacnuti se** *gl.*

<akrobat × bacati se, bacnuti se>

<e. *up above the world you fly* ‘letiš gore iznad svijeta’>

55. **akvagan, aquagan** [akvagan] *im.*

<e. *aquaggan* ← *aqua-* ‘vodo-’ × *toboggan* ‘tobogan’>

tobogan po kojemu teče voda za zabavno spuštanje u more, jezero, rijeku ili bazen

56. **akvatel, aquatel** [akvatel] *im.*

<e. *aquatel* ← *aqua-* ‘vodo-’ × *hotel* ‘hotel’>

hotel na vodi, brodica ili skupina brodica preuređena za turistički boravak

57. **alaj-čaušesku** *im.*

<alaj-čauš ‘zapovjednik alkara kopljanika’ × /Nicolae/ Ceauşescu>

58. **alajćaćauš** *im.*

<alaj-čauš ‘zapovjednik alkara kopljanika’ × /Ivo Sanader/ Ćaća>

59. **alančani** *prid.*

</*RH*/ *Alan* × lančani>

60. **Alexa** [aleksa] *im.*

<Aleksa × lat. *lex* ‘zakon’>

61. **alfamozno** *pril.*

<*Alfa* /*Romeo*/ × famozno>

62. **alibiti** *gl.*

<ali × alibi × biti>

63. **Alkabare** *im.*

<Alka /Vuica/ × kabare>

naslov kabarea glazbenice A. Vuica

64. **Alkaida** *im.*

</Sinjska/ alka × *Al-Kaida*>

65. **alkaranje** *im.* </Sinjska/ alka × karanje ‘jebanje’>

66. **alkarikaturist** *im.*

<alkar × karikaturist>

67. **Alkatraz** *im.*

</Sinjska/ alka × Alcatraz>

ime programa o Sinjskoj alci u okviru *Pričigina*

68. **alkohollywoodstock** [alkoholivudstok, alkoholivudštok] *im.*

<alkohol × Hollywood × Woodstock × *Stock*>

69. **Alkostein** [alkoštajn] *im.*

<alkohol × Frankenstein>

<e. *Drunkenstein* ← *drunk* ‘pijan’ × *Frankenstein*>

prigodan nadimak za neugledna i pijana suigrača pokera

70. **Alkotraz** *im.*

<alkohol × Alcatraz>

<e. *Alcatraz*>

71. **Al-Qaidanka** [alkajidanka, alkajdanka] *im*.

<e. *Al-Qaeda* ‘Al-Kaida’ × kajdanka>

72. **Al-Qajinda** [alkajinda] *im*.

<e. *Al-Qaeda* ‘Al-Kaida’ × /Damir/ Kajin>

73. **Al-US’aida** [alusajida, aljuesejida] *im*.

<e. *Al-Qaeda* ‘Al-Kaida’ × e. US ‘*United States*, Sjedinjene Države’>

74. **alusky** [alaski] *im*.

<e. *alusky* ← *alaskan* /*malamute*/ ‘aljaški malmut’× /*siberian*/ *husky* ‘/sibirski/ haski’>

pas mješanac aljaškoga malmuta i sibirskoga haskija

75. **Aljkavtraz** *im*.

<aljkav × Alcatraz>

76. **amandmanija** *im*.

<amandman × manija>

77. **amandmaniti se** *gl*.

<amandman × maniti se>

78. **amandmoneyti se** [amandmaniti] *gl*.

<amandmaniti se × e. *money* ‘novac’>

79. **amerikanalizacija** *im.*

<Amerika × kanalizacija>

80. **Amerikenjac** *im.*

<Amerikanac × kenjati ‘srati’ × kenjac ‘magarac’>

pogrdno za Amerikanca

81. **Amerindijanac** *im.*

<e. *Amerindian* ← *American* ‘Amerikanac’ × *Indian* ‘Indijanac’>

pripadnik aboriginskih, domorodačkih naroda obiju Amerika

82. **amerindijanski** *prid.*

<e. *Amerindian* ← *American* ‘američki’ × *Indian* ‘indijanski’>

koji se odnosi na Amerindijance

83. **amerindijski** *prid.*

<e. *Amerindian* ← *American* ‘američki’ × *Indian* ‘indijanski’>

koji se odnosi na Amerindijance

84. **Amerithrax** [ameritraks] *im.*

<e. *Amerithrax* ← *America* ‘Amerika’ × *anthrax* ‘antraks, bedrenica’ × *attack* mn. *attacks* ‘napad’>

naziv za bioterorističke napade na SAD (2001) pismima zaraženima bedrenicom, zaraznom bolesti goveda opasnom i za čovjeka

85. **Amfetatina** *im.*

<amfetamin × Tina /Katanić/>

86. **A-molitva** *im.*

<A-mol × molitva>

87. **amoreska** *im.*

<amor × humoreska>

88. **Analan** *im. prid.*

<analan × Alan>

<e. *anal* ‘analan’, *Alan*>

89. **Analconda** [analkonda] *im.*

<analni × e. *anaconda* ‘anakonda’>

90. **analizanje** *im.*

<analni × analiza × lizanje>

91. **analizati** *gl.*

<analni × analiza × lizati>

92. **anallitičar** [analitičar] *im.*

<analni × analitičar>

pogrdno za analitičara

93. **analphabeton** [analfabeton] *im.*

<analni × ?grč. *analphabeton* ‘nepismen’>

94. **analtomija** *im.*

<analni × anatomija>

95. **Anarhitektura** *im.*

<anarhija × arhitektura>

naslov umjetničkoga performansa D. Stojnića (24. 7. 2004)

96. **andrifašizam** *im.*

<Andrija /Hebrang/ × antifašizam>

97. **Anđelka** *im.*

<Angelina /Jolie/ × Željka /Markić/>

98. **angažmiknuti** *gl.*

<angažirati × žmiknuti ‘iscijediti uvijanjem’>

99. **angol** *prid.*

<Angola × gol>

100. **animanga** *im*.

<jap. *animanga* ← *anime* ‘/japanska/ animacija’ × *manga* ‘/japanski/ strip’>

manga napravljena prema animeu

101. **animatronički** *prid.*

<e. *animatronical* ← *animate* ‘živ’× *electronical* ‘elektronički’>

koji se odnosi na animatroniku

102. **animatronika** *im*.

<e. *animatronics* ← *animate* ‘živ’ × *electronics* ‘elektronika’>

napredna tehnika izrade, uporabe i primjene čovjekolikih i životinjolikih robota i upravljanja njima

103. **Animomalija** *im.*

<lat. *anima* ‘duša’ × anomalija>

naslov umjetničkoga performansa D. Stojnića (5. 9. 2005)

104. **anketamin** *im.*

<anketa × amfetamin>

105. **antecipacija** *im.*

<Ante /Gotovina/ × anticipacija>

106. **antefašist** *im.*

<Ante /Pavelić/ × antifašist>

107. **antefašistički** *prid*.

<Ante /Pavelić/ × antifašistički>

108. **antefašizam** *im.*

<Ante /Pavelić/ × antifašizam>

109. **antidiskriminazzijski** [antidiskriminacijski] *prid*.

<antidiskriminacijski × e. *nazi* ‘nacist’>

110. **antifaširan** *prid.*

<antifašist × faširan>

111. **antifoetanus** [antifetanus, antifojtanus, antifitanus] *im.*

<antitetanus × e. *fetus, foetus* ‘fetus, plod, zametak’>

112. **antikomfašizam** *im*.

<antikomunizam × antifašižam>

113. **antiljerija** *im.*

<Ante /Roso/ × artiljerija>

114. **Antipat** *im.*

<antipatičan × antipod ‘protunožac’>

<e. mn. *Antipathies* ← *Antipodes* × *antipathy*‘antipatija’>

115. **Antipatičar** *im.*

<antipatičar × antipod ‘protunožac’>

<e. mn. *Antipathies* ← *Antipodes* × *antipathy*‘antipatija’>

116. **antitemza**[1] *im.*

<Ante /Baković/ × antiteza × Temza>

117. **antitemza**^{2} *im.*

<antiteza × Temza>

118. **antocipacija** *im.*

<Anto /Đapić/ × anticipacija>

119. **antofašist** *im.*

<Anto /Đapić/ × antifašist>

120. **antofašistički** *prid.*

<Anto /Đapić/ × antifašistički>

121. **antofašizam** *im.*

<Anto /Đapić/ × antifašizam>

122. **Antokalipsa** *im.*

<Anto /Kovačević/ × apokalipsa ‘konac, svršetak svijeta’>

123. **antomurale** *im.*

<Anto /Baković/ × lat. *antemurale* /*christianitatis*/ ‘predziđe /kršćanstva/’>

124. **antopologija** *im.*

<Anto /Đapić/ × antropologija>

125. **apartaman** *im.*

<apartman × taman>

126. **apartel** *im.*

<e. *apartel* ← *apartment* ‘stan, apartman’ × *hotel* ‘hotel’>

skup odvojenih zgrada ili zgrada apartmanskih stanova koji posluju kao hotel

127. **apartheil** [aparthajl] *im. uzv.*

<e. *apartheid* ‘aparthejd’ × nj. *Heil* ‘dobro, spas; živio’>

128. **aparthotel** *im.*

<e. *aparthotel* ← *apartment* ‘stan, apartman’ × *hotel* ‘hotel’>

skup odvojenih zgrada ili zgrada apartmanskih stanova koji posluju kao hotel

129. **apartmanija, Apartmanija** *im.*

<apartman × manija>

1. preizgrađenost obale apartmanskim kućama

2. ime internetskoga portala za oglašavanje iznajmljivača apartmana u Hrvatskoj (2000-ite)

130. **apartotel** *im.*

<e. *apartotel* ← *apartment* ‘stan, apartman’ × *hotel* ‘hotel’>

skup odvojenih zgrada ili zgrada apartmanskih stanova koji posluju kao hotel

131. **apateist** *im.*

<e. *apatheist* ← *apathy* ‘apatija’ × /*a*/*theist* ‘/a/teist’>

praktični ateist, poklonik apateizma, onaj tko gaji nehajan, nezainteresiran ili pak prezriv, podcjenjivački odnos prema vjeri i nevjeri, odnosno pitanju postoji li Bog

132. **apateizam** *im.*

<e. *apatheism* ← *apathy* ‘apatija’ × /*a*/*theism* ‘/a/teizam’>

praktični ateizam, nehajan, nezainteresiran ili pak prezriv, podcjenjivački odnos prema vjeri i nevjeri, odnosno pitanju postoji li Bog

133. **Apćihaveo** *im. uzv.*

<apćiha ‘onomatopeja kihanja’ × ha ve o ‘HVO, Hrvatsko vijeće obrane’>

134. **aperkativ** *im.*

<aperkat ‘udarac u boksu odozdo, ruke savijene u laktu’ × aperitiv>

aperitiv

135. **Apokalipso** *im.*

<apokalipsa ‘konac, svršetak svijeta’ × kalipso ‘vrsta južnoameričkoga plesa’>

naslov glazbenog albuma i naslovne pjesme D. Rundeka (1997)

136. **apologoreja** *im.*

<apologija ‘verbalna obrana, zagovor’ × logoreja ‘patološka brbljavost’>

137. **appletini** [epltini] *im.*

<e. *appletini* ← *apple* ‘jabuka’ × *martini* ‘martini’>

jabutini, martini miješan s nekim jabučnim pićem – sokom, likerom, jabukovačom

138. **aprijum** *im.*

<e. *aprium* ← *apricot* ‘marelica’ × *plum* ‘šljiva’>

biljka križanac marelice i šljive

139. **apriplum** [apriplam, epriplam] *im.*

<e. *apriplum* ← *apricot* ‘marelica’ × *plum* ‘šljiva’>

biljka križanac marelice i šljive

140. **apropasti** *gl.*

<fr. *à propos* ‘glede, u vezi s’ × propasti>

141. **apsintirati** *gl*.

<apsint × apstinirati>

142. **apsoštrumpfan, apsoštrumfan** *prid.*

<apsolutan × štrumpf>

143. **apsoštrumpfno, apsoštrumfno** *pril.*

<apsolutno × štrumpf>

144. **Apsurdić** *im*.

<apsurd × /Nino/ Raspudić>

pogrdno za političkoga komentatora N. Raspudića

145. **aquaerobic, aquaerobik** [akvaerobik, akverobik] *im.*

<e. *aquaerobics* ← *aqua-* 'vodo-' × *aerobics*'aerobik'>

aerobik u vodi

146. **aquagan** [akvagan] *im.*

<e. *aquaggan* ← *aqua-* 'vodo-' × *toboggan* 'tobogan'>

147. **aquatel** [akvatel] *im.*

<e. *aquatel* ← *aqua-* 'vodo-' × *hotel* 'hotel'>

148. **araličnost** *im.*

</Ivan/ Aralica × ličnost>

149. **arasizam** *im.*

</Davor/ Aras × rasizam>

150. **Araslica** *im.*

</Davor/ Aras × /Ivan/ Aralica>

151. **arasni** *prid.*

</Davor/ Aras × rasni>

152. **arbićaćaža** *im.*

<arbitraža × /Ivo Sanader/ Ćaća>

153. **arbitrisrancija** *im.*

<arbitriranje × srati gpt. sran + -ancij-a>

154. **arbitrisrano** *pril.*

<arbitrirati, arbitrarno × srati gpt. Sran>

155. **argumentalan** *prid.*

<argument × mentalan>

156. **Arhisekstura** *im.*

<e. *Arhisexture* ← *architecture* ‘arhitektura’ × *sex* ‘seks’>

157. **Arhitortura** *im.*

<arhitektura × tortura>

naslov bloga i *Facebook*-stranice o arhitekturi (2015–)

158. **Arielfat** *im.*

<Ariel /Šaron/ × /Jasser/ Arafat>

159. **arijtmetika** *im.*

<arijevski × aritmetika>

160. **Aristid** *im.*

<?Aristid × stid>

161. **aristogad** *im.*

<aristokrat × gad>

<e. *aristo-brat* ← *aristocrat* ‘aristokrat’ × *brat* ‘derište’>

162. **aristotelećі** *prid.*

<Aristotel × telećі>

163. **aristoteletina** *im.*

<Aristotel × teletina>

164. **arkologija** *im.*

<e. *arcology* ← *architecture* ‘arhitektura’ × *ecology* ‘ekologija’>

vizija ekološke arhitekture i njezinih načela za izrazito napučena ljudska naselja

165. **arloukanje** *im.*

</Mato/ Arlović × arlaukanje ‘zavijanje, urlanje’>

166. **Arsenikides** *im.*

<arsenik ‘arsen, kemijski element veoma otrovnih spojeva’ × Arsen Wenzelides>

pogrdno za A. Wenzelidesa, kritičara s kojim je A. G. Matoš često polemizirao

167. **Aršavinsenal** *im.*

</Andrej/ Aršavin × *Arsenal*>

pohvalno za nogometaša A. Aršavina, njegovu ključnu ulogu u nogometnome klubu *Arsenal*

168. **Aršelides** *im.*

<aršin ‘lakat’ × nj. *Arsch* ‘stražnjica’ × Arsen Wenzelides>

pogrdno za A. Wenzelidesa, kritičara s kojim je A. G. Matoš često polemizirao

169. **artestiran** *prid.*

<art ‘umjetnost’ × atestiran ‘potvrđen, posvjedočen’>

170. **artičuka** *im.*

<artičoka × čuka ‘sat’>

<šp. *reloj-alcachofa* ‘sat-artičoka’ ← *reloj* ‘sat’ + *alcachofa*‘artičoka’>

171. **artistanbulski** *prid.*

<artist ‘umjetnik’ × istanbulski>

172. **artivist** *im.*

<e. *artivist* ← *artist* ‘umjetnik’ × *activist* ‘aktivist’>

onaj tko se bavi artivizmom

173. **artivizam** *im.*

<e. *artivism* ← *art* ‘umjetnost’ × *activism* ‘aktivizam’>

umjetnički aktivizam, spoj umjetnosti i društveno-političkog aktivizma

174. **Art-Qa'ida** [artkajida] *im.*

<art 'umjetnost' × e. *Al-Qaeda* 'Al-Kaida'>

175. **artnik** *im.*

<art 'umjetnost' × ratnik>

176. **artritiscist** *im.*

<art 'umjetnost' × artritis 'upala zglobova, obično u starijih ljudi' × aktivist>

pogrdno za institucionalizirane nepotentne umjetnike, aktivne samo u vlastitu probitku

177. **AsSAD** [asad, aesade] *im.*

</Bašar/ al-Asad × SAD 'Sjedinjene Američke Države'>

178. **Assange** [asanž, esanž] *im.*

</*Kick*/ *ass* × /Julian/ Assange>

179. **artupunktura** *im.*

<art 'umjetnost' × akupunktura>

180. **atavizmirenje** *im.*

<atavizam × izmirenje>

181. **Atlantropa** *im.*

<nj. *Atlantropa* ← *Atlantik* 'Atlantski ocean' × *Europa* 'Europa'>

velekontinent koji bi nastao izgradnjom brane na Gibraltaru i spuštanjem razine Sredozemnoga mora, osmislio ga i zagovarao H. Sörgel (1885–1952)

182. **atlantropski** *prid.*

<atlantski × europski>

koji se odnosi na Atlantropu

183. **Atlantun** *im.*

<Atlanta × Antun /Vrdoljak/ × Antun Tun>

184. **Auschwartz** [aušvarc] *im.*

<Auschwitz × /Mladen/ Schwartz>

185. **auschwitzarski** [aušvicarski] *prid.*

<Auschwitz × švicarski>

186. **Aušvicarska** *im.*

<Auschwitz × Švicarska>

187. **autohus** *im.*

<autobus × /Husein Hasanefendić/ Hus>

188. **autokalipsa** *im.*

<automobil × apokalipsa ‘konac, svršetak svijeta’>

<e. *carpocalypse* ← *car*‘automobil’ × *apocalypse* ‘apokalipsa’>

1. propast automobilske industrije

2. prometni čep, kolaps u cestovnome prometu

189. **autopust** *im.*

<autoput × pust>

190. **autosratski** *prid.*

<autokratski × srati>

191. **autousput** *im.*

<autoput × usput>

192. **autvor** *im.*

<autor × tvor>

193. **aviaptičar** *im.*

<avijatičar × ptica>

194. **avionika** *im.*

<e. *avionics* ← *aviation* ‘zrakoplovstvo’ × *electronics* ‘elektronika’>

ukupnost elektroničkih komunikacijskih, navigacijskih i prikaznih uređaja i sustava u letjelicama

195. **Axetronaut** [akstronaut] *im.*

<*Axe* × astronaut>

reklama za *Axe*, marku muškoga dezodoransa (2013)

196. **azijajček** *im.*

<Azija × dvojček ‘blizanac’>

<e. *Asia-vu* ← e. *Asia* ‘Azija’ × fr. *déjà vu* ‘već viđeno’>

blizanac azijat

197. **Baadel-Meinhoff** [badel majnhof] *im.*

<*Badel* × *Baader*/*-Meinhoff*/>

198. **Baćaće** *im. mn.*

<Bače ‘Bačvice, splitska plaža’ × /Ivo Sanader/ Ćaća>

199. **bagareći** *prid.*

</Ivan/ Bagarić × magareći>

200. **Bajirot** [bajiro] *im.*

</Mladen/ Bajić × /Hercule/ Poirot>

pogrdno za glavnoga državnog odvjetnika RH M. Bajića

201. **balavada** *im.*

<balav ‘nezreo, neiskusan’ × balada>

202. **balcanto** [balkanto]**, balkanto** *im.*

<Balkan × tal. *belcanto* ‘belkanto’>

203. **baldasarin** *im.*

</Ivo/ Baldasar × sarin>

204. **BaldaSSar** [baldasar, baldaesesar] *im.*

</Ivo/ Baldasar × nj. SS ‘*Schutzstaffel*, Zaštitni odred’>

pogrdno za splitskoga gradonačelnika I. Baldasara, aluzija na njegove neofašističke ispade

205. **Balijada** *im.*

<balija ‘musliman’ × *Ilijada*>

206. **balkanalije** *im. mn.*

<Balkan × bakanalije>

1. ukusna i obilna balkanska jela

2. nečista i nečasna posla

207. **balkanski** *prid.*

<balkanski × banski>

208. **balkanto** *im.*

<Balkan × belkanto>

209. **Balojun** *im.*

</Ivano/ Balić × /Jakov/ Gojun>

skupno za rukometaše I. Balića i J. Gojuna

210. **balseksga** *im.*

<balega × seks>

<e. *sex-crement* ← *sex* ‘sex’ × *excrement* ‘izmet’>

211. **Balvansar** *im.*

<balvan ‘neotesanac, primitivac’ × /Ivo/ Baldasar>

pogrdno za splitskoga gradonačelnika I. Baldasara

212. **banalfabet** *im.*

<banalni × analfabet>

213. **banalitičar** *im.*

<banalan × analitičar>

pogrdno za analitičara

214. **banalitički** *pril.*

<banalno × analitički>

215. **banaliza** *im.*

<banalan × analiza>

pogrdno za analizu

216. **banalizirati** *im.*

<banalizirati × analizirati>

217. **banalnik** *im.*

<banalni × analni + -ik->

218. **Bananaccino** [bananačino] *im.*

<banana × tal. *capuccino* ‘kapučino’>

brend napitka od banane i čokolade

219. **bananakonda** *im.*

<banana × anakonda ‘kurac’>

220. **bananovina** *im.*

<banana/-republika/ ‘siromašna država kojom vlada dikatator ili malobrojna klika’ × banovina>

221. **Bandek** *im.*

</Milan/ Bandić × Bundek>

podrugljivo za zagrebačko jezero Bundek, uređeno u vrijeme gradonačelnikovanja M. Bandića

222. **Bandekfest** *im.*

</Milan/ Bandić × *Bundekfest*>

podrugljivo za festival na zagrebačkome jezeru Bundek u vrijeme gradonačelnikovanja M. Bandića

223. **bandidat** *im.*

<bandit × kandidat>

224. **Bandisar** *im.*

</Milan/ Bandić × /Ivo/ Baldasar>

skupno za zagrebačkoga gradonačelnika M. Bandića i splitskoga gradonačelnika I. Baldasara, zbog slična načina gradonačelnikovanja

225. **Banditić** *im.*

<bandit × /Milan/ Bandić>

pogrdno za zagrebačkoga gradonačelnika M. Bandića

226. **Bandopoly** [bandopoli] *im.*

</Milan/ Bandić × e. *monopoly*>

227. **Banduševac** *im.*

</Milan/ Bandić × Manduševac>

podrugljivo za fontane kod Nacionalne i sveučilišne knjižnice izgrađene za vrijeme gradonačelnikovanja M. Bandića

228. **banjitar** [benǵitar] *im.*

<e. *banjitar* ← *banjo* ‘bendžo’ × *guitar* ‘gitara’>

glazbalo, spoj bendža i gitare

229. **banjolele** [benǵolele] *im.*

<e. *banjolele* ← *banjo* ‘bendžo’ × *ukulele* ‘ukulele’>

glazbalo, spoj bendža i ukulelea

230. **banjolina** [benǵolina] *im.*

<e. *banjoline* ← *banjo* ‘bendžo’ × *mandoline* ‘mandolina’>

glazbalo, spoj bendža i mandoline

231. **Banjovi** [benǵovi] *im.*

<e. *Banjovi* ← *banjo* ‘bendžo’ × /Jon/ Bon Jovi>

232. **bankanalije** *im. mn.*

<banka × bakanalije>

nezakoniti ili nemoralni bankarski poslovi

233. **bankster** *im*.

<e. *bankster* ← *banker* ‘bankar’ × *gangster* ‘gangster’>

pogrdno za bankara s aluzijom na bankarsku socijalnu neosjetljivost

234. **banksterski** *prid*.

<e. *bankster* ← *banker* ‘bankar’ × *gangster* ‘gangster’>

koji se odnosi na bankstere

235. **bankšiš** *im.*

<banka × bakšiš ‘napojnica; mala svota novca’>

236. **baratoniranje** *im.*

<bara × maraton + -ira-ń-e>

237. **Barackillary** [barakilari] *im.*

<Barack /Obama/ × Hillary /Clinton/>

238. **barbarština** *im.*

<barbarin × baština>

239. **bardbarstvo** *im.*

<bard × barbarstvo>

240. **Barelaire** [bareler] *im.*

</Goran/ Bare × /Charles/ Baudelaire>

241. **barokoko** *im.*

<e. *barococo* ← *baroque* ‘barok’ × *rococo* ‘rokoko’>

stil u glazbenoj i likovnoj umjetnosti, spoj baroka i rokokoa

242. **Bartozalo** *im.*

<Bartholomew × Zalo>

<e. Barth-Vader ← Bartholomew × Darth Vader>

243. **basshar-pei** [bašarpej] *im.*

<e. *basshar-pei* ← *basset* /*hound*/ ‘baset’ × e. *shar-pei* ‘šar-pei’>

pas mješanac baseta i šar-peija

244. **basschshund** [baskshund] *im.*

<e. *basschshund* ← *basset* ‘baset’ × *dachshund* ‘jazavčar’>

pas mješanac baseta i jazavčara

245. **basston** [baston] *im.*

<e. *basston* ← *basset* ‘baset’× e. *boston* /*terrier*/ ‘bostonski /terijer/’>

pas mješanac baseta i bostonskoga terijera

246. **bassugg** [basag] *im.*

<e. *bassugg* ← *basset* ‘baset’ × *pug* ‘mops’>

pas mješanac baseta i mopsa

247. **bašćaćanski** *prid*.

<bašćanski × /Ivo Sanader/ Ćaća>

248. **batastičan** *prid.*

<batat × fantastičan>

<e. *yumazing* ← *yam* ‘batat, slatki krumpir’ × *yum-yum* ‘njam-njam’ × *amazing* ‘divan, izvanredan’>

249. **batastrofa** *im.*

<batat × katastrofa>

<e. *yam-strophe* ← *yam* ‘batat, slatki krumpir’ × *catastrophe* ‘katastrofa’>

250. **Batigol** *im.*

</Gabriel/ Batistuta × gol>

pohvalno za nogometaša G. Batistutu, aluzija na njegove golgeterske sposobnosti

251. **Batigolf** *im.*

</Gabriel/ Batistuta × golf>

pohvalno za nogometaša G. Batistutu, koji se nakon odlaska u mirovinu počeo baviti golfom i polom

252. **Batipolo** *im.*

</Gabriel/ Batistuta × polo>

pohvalno za nogometaša G. Batistutu, koji se nakon odlaska u mirovinu počeo baviti golfom i polom

253. **baukštela** *im.*

<?bauk × bauštela ‘gradilište’>

254. **baxteritorijalni** [baksteritorijalni] *prid.*

<*Baxter* × teritorijalni>

255. **baumaximalan** [baumaksimalan] *prid*.

<*Baumax* × maksimalan>

256. **baumaximalno** [baumaksimalno] *pril*.

<*Baumax* × maksimalno>

257. **Bayerdera** [bajerdera] *im.*

<*Bayer* × *Bajadera*>

258. **Bazga** *im*.

</Momčilo Bajagić/ Bajaga × /Jelena/ Rozga>

skupno za glazbenike M. Bajagića Bajagu i J. Rozga

259. **BBBojkot** *im*.

<e. BBB ‘*Bad blue boys*’ × bojkot>

260. **Bebolucija** *im.*

<beba × revolucija>

naziv za prosvjede u BiH izbile 2013. zbog administrativnih problema oko dječjih matičnih brojeva

261. **bechtelac** [behtelac] *im.*

<*Bechtel* × telac>

262. **Beck’sperience** [beksperijens] *im.*

<*Beck's* × e. *experience* 'iskustvo'>

ime glazbenoga festivala proizvođača piva *Beck's*

263. **Beck'speriment** [beksperiment] *im.*

<*Beck's* × *eksperiment*>

naslov reklamne kampanje proizvođača piva *Beck's*

264. **bedakcija** *im.*

<bedak 'blesan, glupan' × redakcija>

265. **beefalo** [bifalo] *im.*

<e. *beefalo* ← *beef* 'govedo' × *buffalo* 'bizon'>

životinja križanac bizona i domaćeg goveda

266. **beefaroni** [bifaroni] *im. mn.*

<e. *beefaroni* ← *beef* 'govedina' × *macaroni* 'makaroni'>

267. **Beertija** [birtija] *im.*

<e. *beer* 'pivo' × birtija>

ime pivnice u Zagrebu, u Ulici Pavla Hatza

268. **beerzo** [birzo] *pril.*

<e. *beer* 'pivo' × brzo>

269. **bejzbolan** *prid.*

<bejzbolski × bezbolan>

bolan, s podrugljivom aluzijom nasilne uporabe bejzbolske palice

270. **belaj-čauš** *im.*

<belaj 'nesreća, neprilika, jad' × alaj-čauš 'zapovjednik alkara kopljanika'>

271. **Belajn** *im.*

</Neno/ Belan × lajna ‘linija kokaina’>

272. **Belfast food** [belfast fud] *im.*

<Belfast × e. *fast food* ‘brza hrana’>

ime riječke *rock*-skupine koja rabi elemente irske glazbe i ikonografije (1996–)

273. **belfie** [belfi] *im.*

<e. *belfie* ← *butt* ‘guza’ × *selfie* ‘selfi, samoslik, sebnjak’>

fotografija vlastite stražnjice

274. **Belmirza** *im.*

<Belma /Hodžić/ × Mirza /Džomba/>

skupno za par B. Hodžić i M. Džomba

275. **belval** *im.*

<beluga × narval>

životinja križanac beluge i narvala

276. **belvirno** *pril.*

<lat. *bellum* ‘rat’, lat. *bellus* ‘lijep’, hrv. bel ‘bijel’ × lat. *vir* ‘muž; junak’, hrv. Virje + -n-o>

<e. *frabjous* ← *fair* ‘ljubak, ugodan, vedar’, ?*famous* ‘slavan’ × *joyous* ‘veseo, radostan’, ?*rapturous* ‘buran, ushićen’>

277. **beljački** *prid.*

</Krešimir/ Beljak × beljiti se × seljački>

278. **benetfit** *im.*

<*B.net* × benefit>

279. **Benettonschaft** [benetonšaft] *im.*

<*Benetton* × nj. *Mannschaft* ‘momčad, njemačka reprezentacija’>

280. **benevolentan** *prid.*

<Ben × benevolentan>

<e. *Ben-evolent* ← *Ben* × *benevolent* ‘benevolentan, dobrohotan’>

281. **Bengele** *im.*

<bengele × /Josef/ Mengele>

282. **Bennifer**[1] [benifer] *im.*

<Bennifer ← Ben /Affleck/ × Jennifer /Lopez/>

skupno za par B. Affleck i J. Lopez

283. **Bennifer**[2] [benifer] *im.*

<Bennifer ← Ben /Affleck/ × Jennifer /Garner/>

skupno za par B. Affleck i J. Garner

284. **bengalaština** *im.*

<bengalka ‘signalna svjetleća baklja’ × budalaština>

285. **Beosmrad** *im.*

<Beograd × smrad>

pogrdno za Beograd

286. **berdoodle** [berdudl] *im.*

<e. *berdoodle* ← /*saint*/ *bernard* ‘bernardinac’ × e. *poodle* ‘pudl’>

pas mješanac bernardinca i pudla

287. **Bescartes** [beskart] *im.*

<bez karte × /René/ Descartes>

288. **beskrajobrazni** *prid.*

<beskraj × bezobrazan × krajobrazni>

289. **beskuće** *im.*

<beskućnik × bespuće>

290. **Besmislav** *im.*

<besmislen × Mislav /Bago/>

pogrdno za TV-novinara M. Bagu

291. **Besor** *im.*

</Nevenka/ Bečić × /Jadranka/ Kosor>

292. **Beyon-Z** [bijonzi] *im.*

<Beyon-Z ← Beyoncé /Knowles/ × /Jay/ Z>

skupno za par iz svijeta američkoga šoubiznisa B. Knowles i J. Z

293. **Bezalkolinda** *im.*

<bezalkoholan × Kolinda /Grabar-Kitarović/>

294. **bezkanađe** *im.*

<beznađe × Kanada>

295. **Beznadan** *im.*

<beznadan × Nadan /Vidošević/>

296. **Beznader** *im.*

<beznadan × /Ivo/ Sanader>

297. **bezneumnik** *im.*

<bezumnik × Neum>

298. **bezobrazac** *im.*

<bezobrazan × obrazac>

299. **bezobrazovni** *prid.*

<bezobrazni × obrazovni>

300. **bezputinstvo** *im.*

<bespuće × /Vladimir/ Putin + -stv-o>

11. Sažetak i ključne riječi

Diplomski rad *Tvorba stopljenica u hrvatskom jeziku* bavi se u uvodnome teorijskome dijelu tvorbenim odnosno rječogradnim postupcima. Jedan je od tvorbenih načina i stapanje, postupak kojim nastaju stopljenice. One su već duže vremensko razdoblje poznate u različitim svjetskim jezicima. Među prvim stopljenicama javljale su se one u djelima svjetski poznatih književnika, teoretičara i drugih, a praksu su nastanka istih preuzeli i naši autori, a samo jedan od njih je Antun Gustav Matoš.

Iako je stapanje u hrvatskome jeziku relativno nova pojava, članci napisani o njima govore u prilog sve češće uporabe istih i to ponajprije u medijskome diskursu. U prilog plodnosti stapanja kao tvorbenoga načina govori i *Hrvatski rječnik stopljenica* čiji su autori Ivan Marković, Ivana Klindić i Iva Borković uložili ogromne napore i na jedno mjesto okupili stopljenice potvrđene u hrvatskome jeziku.

Postojanje takvoga *Rječnika* i susretanje sa stopljenicama u medijima bilo je poticaj za analizu koja je prikazana u ovome radu. Prvih je tristo stopljenica prema abecednom kriteriju analizirano prema trima kriterijima, prema strukturi, odnosno načinima stapanja, prema kvantiteti stopljenica kojom se podrazumijeva učestalost određenih vrsta riječi te kvantiteti osnovnih riječi koje su ulazile u proces stapanja, a koja podrazumijeva učestalost osnovnih riječi prema vrstama riječi.

Ključne riječi: *tvorba riječi, stopljenica, stapanje, Hrvatski rječnik stopljenica*

12. Naslov i ključne riječi

(na engleskom jeziku)

Formation of word blends in the Croatian language

Key words: word formation, word blend, blending, Hrvatski rječnik stopljenica (Croatian dictionary of word blends)